

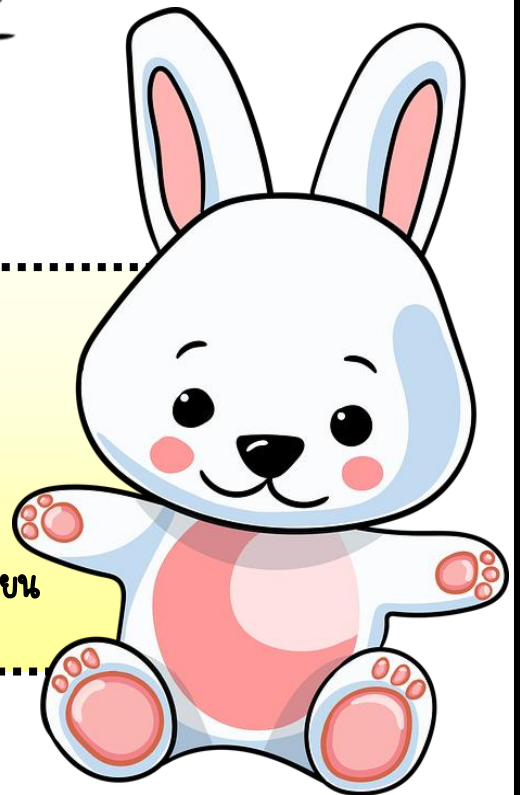
เรียนไทย แบบย่อ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

- สรุปเนื้อหาวิชาภาษาไทยตามตัวชี้วัด ป.๖
- แบบฝึกหัดย่อยให้นักเรียนทดลองทำ
- เฉลยแบบฝึกหัดที่เข้าใจง่าย
- เหมาะสำหรับทำเป็นการบ้านหรือทำในชั่วโมงเรียน

ชื่อ.....เลขที่.....
โรงเรียน.....
ครูผู้สอน.....

สารบัญ

๑	คำควบล้ำ	๑
๒	อักษรนำ	๒
๓	ตัวการ์นต์	๓
๔	อักษรย่อ	๔
๕	เครื่องหมายวรรคตอน	๕
๖	วันเดือนปีแบบไทย	๖
๗	ข้อความที่เป็นโวหาร	๗-๘
๘	ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น	๙
๙	ความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัย	๑๐
๑๐	การอ่านจับใจความ	๑๑
๑๑	การนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหา	๑๒
๑๒	การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม	๑๓
๑๓	การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟ	๑๔-๑๕
๑๔	การเขียนเรื่องตามจินตนาการและสร้างสรรค์	๑๖
๑๕	การเขียนสรุปใจความสำคัญ	๑๗
๑๖	การเขียนเรียงความ	๑๘
๑๗	การเขียนย่อความ	๑๙
๑๘	การเขียนจดหมายส่วนตัว	๒๐-๒๑
๑๙	การกรอกแบบรายการต่าง ๆ	๒๒
๒๐	การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๒๓
๒๑	ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา	๒๔
๒๒	ชนิดของคำ	๒๕-๒๗
๒๓	คำราชาศัพท์	๒๘-๒๙
๒๔	ระดับภาษา	๓๐
๒๕	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ	๓๑-๓๒
๒๖	ลักษณะของประโยค	๓๓-๓๔
๒๗	บทร้อยกรอง (กลอนแปด กลอนหก)	๓๕-๓๖
๒๘	สำนวนไทยที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต	๓๗
๒๙	คำไวพจน์	๓๘
๓๐	การแสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีและวรรณกรรม	๓๙
๓๑	คุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม	๔๐

คำควบกล้ำ

คำควบกล้ำ คือ คำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัวเขียนเรียงกันอยู่ต้นพยางค์ และใช้สระเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงกล้ำเป็นพยางค์เดียวกัน มี ๒ ชนิด ได้แก่

คำควบกล้ำแท้ : คำที่พยัญชนะตัวหน้าเป็น ก ข ค ต ป ผ พ ตัวหลังเป็น ร ล ว
เช่น ควาย กลอง ปลา ขวาง พร้อม
คำควบแท้ที่มาจากภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ดร ทร บร พร บล พล
เช่น พรี บล็อก ครีม ทรกกเทอร์ บรันด

คำควบกล้ำไม่แท้ : คำที่พยัญชนะตัวหน้าเป็น จ ช ศ ส ตัวหลังเป็น ร
แต่ออกเสียงพยัญชนะหน้าตัวเดียว เช่น จริง ชัวร์ ศร้าว สริม
: คำที่พยัญชนะตัวหน้าเป็น ท ตัวหลังเป็น ร จะออกเสียงเป็น ช
เช่น ทรวด-ชวด ทรง-ชง ทราบ-ชาบ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วขีดเส้นใต้คำควบกล้ำที่พบในข้อความ จากนั้นนำไปเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง (ไม่เอาคำซ้ำ)

เช้านี้อากาศปลอดโปร่ง ท้องฟ้าแจ่มใส พลอยกับพริ้งชวนกันไปตลาด ถือตะกร้าไปด้วย ระหว่างทางได้ท่ายปรีศนากันอย่างสนุกสนาน พริ้งคิดหาคำถามพลิกแพลงมาถามพลอย พลอยต้องคิดใคร่ครวญก่อนจึงตอบได้ ทั้งสองผลัดเปลี่ยนกันถามตลอดทาง แล้วพลอยก็ถามพริ้งว่า อะไรร้อยตัวสีดำชอบนอนเกลือกกลิ้งกับโคลนตม พริ้งเมื่อได้ฟังก็ตอบอย่างผลิผลามออกมาทันทีว่า “ควาย” ทันใดนั้นเองรถยนต์คันหนึ่งแล่นพรวดพราดมาด้วยความเร็วสูงเสียหลัก ชนต้นไม้เสียงดังโครมคราม ใบไม้บนต้นกวัดแกว่งไปมาแล้วร่วงลงสู่พื้นทรายเกลื่อนกลาด เขาทั้งสองรู้สึกเสียวสรว้อย

คำควบกล้ำแท้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำควบกล้ำไม่แท้

.....

.....

.....

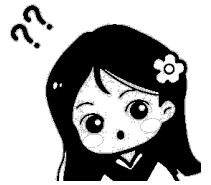
.....

.....

.....

.....

อักษรนำ

อักษรนำ คือ พยัญชนะที่วางไว้ข้างหน้าตัวอื่นแล้วทำให้ตัวที่ตามมามีเสียงวรรณยุกต์เหมือนตัวนำ แบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

แบบไม่ออกเสียงตัวนำ

- อ นำ ย ได้แก่ อย่า อยู่ อย่าง อยาก
- ห นำ อักษรต่ำ เวลาอ่านออกเสียงรวมกันเป็นคำเดียว ได้แก่ หญง หยิบ แหวน หฺร หฺนี หมี เหงื่อ ไหล

แบบออกเสียงตัวนำ

- พยางค์แรกออกเสียง อะ กึ่งเสียง พยางค์หลังอ่านออกเสียงเหมือน ห นำ
เช่น ขนม อ่านว่า ขะ - นม ตลาด อ่านว่า ตะ - หลาด

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มาจาก ห นำอักษรต่ำเดียว มาชนิดละ ๒ คำ

หญ 	หย 	หว 	หฺร
हन 	हम 	हंग 	हल

ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของคำที่มีอักษรนำดังต่อไปนี้

สยบ อ่านว่า	สนิท อ่านว่า
จรวด อ่านว่า	ผนวก อ่านว่า
ตลับ อ่านว่า	ผลิต อ่านว่า
สมุทร อ่านว่า	ตลอด อ่านว่า

ตัวการ์นต์

ตัวการ์นต์ คือ คำที่มีไม้ทนต์ทซาด (´) กํักบออยูบนพยัญชนะเพื่อแสดงให้รู้ว่
ไม่ต้องอ่านออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น เช่น พยัคค์ (พะ-ยัก) เคระห้ (เคาะ) มนุษย์ (มะ-นุด)

หลักการอ่านคำที่มีตัวการ์นต์

๑. ถ้ามีพยัญชนะที่ไม่ใช่ตัวสะกดอยู่หน้าพยัญชนะที่มีไม้ทนต์ทซาดกํักบออยู่จะไม่อ่าน
ออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าด้วย เช่น ภาพยนตร์ พระจันทร์ คณิตศาสตร์

๒. ถ้ามีสระอยู่กัพยัญชนะที่มีไม้ทนต์ทซาดกํักบออยู่ ก็ไม่อ่านออกเสียงพยัญชนะและ
สระตัวนั้น เช่น บริสุทธี เปรมปรีดี พืชพันธุ์

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำที่มีตัวการ์นต์ดังต่อไปนี้

ย้ =	ล้ =	น้ =
ช้ =	ห้ =	ท้ =
ว้ =	ฐ้ =	ธ้ =
ฎ้ =	ฉ้ =	ณ้ =
ค้ =	ต๊ =	ด้ =
ท๊ =	ด๊ =	ว้ =
ม้ =	ดี้ =	ภ้ =
ป้ =	ก้ =	ถ้ =

ให้นักเรียนเติมตัวการ์นต์ของคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

ประดิษ.....	พระสง.....	รถเม.....
สวิต.....	หอยสัง.....	รามเกียรติ.....
พิสูจ.....	เถาว์ล.....	สวรรณ.....
วันเส้า.....	รถยนต์.....	กาฬสิน.....

อักษรย่อ

อักษรย่อ คือ การเขียนคำบางคำให้สั้นลง โดยนำอักษรตัวหน้าของพยางค์หรือคำนั้น มาเขียนและใช้เครื่องหมายมหัพภาค (.) กำกับ

กรุงเทพมหานคร	= กทม.	ข้าราชการ	= ขรก.
กระทรวงศึกษาธิการ	= ศธ.	ผู้อำนวยการ	= ผอ.
ประถมศึกษา	= ป.	พุทธศักราช	= พ.ศ.
พฤษภาคม	= พ.ค.	องค์การบริหารส่วนตำบล	= อบต.

คำอื่น ๆ ที่ใช้อักษรย่อตัวเดียวกัน เช่น

โรงเรียน/โรงแรม	= รร.	กิโลเมตร/กิโลเมตร	= กม.
อำเภอ/อาจารย์	= อ.	ชั่วโมง/เชียงใหม่	= ชม.

แบบฝึกหัด

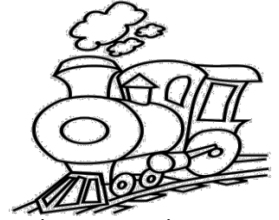
ให้นักเรียนเขียนคำจากอักษรย่อที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ปณ.	นร.
อสม.	ดร.
สน.	รพ.
พญ.	กก.

ให้นักเรียนเขียนอักษรย่อจากคำที่กำหนดให้

คริสต์ศักราช	ถนน
นางสาว	หนังสือพิมพ์
โรงแรม	ผู้ใหญ่บ้าน
พระราชบัญญัติ.....	คณะรัฐมนตรี

เครื่องหมายวรรคตอน

เครื่องหมายวรรคตอน คือ สัญลักษณ์ที่เขียนกำกับคำ กลุ่มคำ ประโยค เพื่อช่วยให้สื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เครื่องหมาย	เรียกว่า	การใช้
.	มหัพภาค	เขียนไว้หลังตัวอักษรเพื่อแสดงว่าเป็นอักษรย่อ
,	จุลภาค	ใช้เขียนจำนวนเลขนับจากหลักหน่วยไปทีละ ๓ หลัก
!	อัศเจรีย์	ใช้เขียนไว้หลังคำอุทานหรือข้อความแสดงอารมณ์
?	پرศนี	ใช้เขียนไว้หลังคำหรือข้อความที่เป็นคำถาม
()	นขลิขิต	ใช้เขียนกำกับข้อความที่อธิบายไว้เพิ่มเติม
-	ยัติภังค์	ใช้เขียนแยกคำอ่านของคำและใช้เขียนละตัวอักษร
-----	สัญลักษณ์ประกาศ	ใช้เขียนไว้ใต้ตัวอักษรหรือข้อความที่ต้องการเน้น
๑	ไปยาลน้อย	ใช้เขียนไว้ข้างหลังคำที่เป็นชื่อเฉพาะ เพื่อย่อคำนั้น
๑๑๑	ไปยาลใหญ่	ใช้เขียนไว้ข้างหลังข้อความที่จะมีต่อไปอีกมาก
/	ทับ	ใช้เขียนแบ่งเลขที่หรือใช้แบ่งวันเดือนปี
“ ”	อัญประกาศ	ใช้เขียนคร่อมบทสนทนา
”	บุพสัญลักษณ์	ใช้เขียนแทนคำหรือกลุ่มคำที่อยู่บรรทัดเหนือขึ้นไป
ๆ	ไม้ยมก	ใช้ซ้ำคำ ซ้ำวลี ซ้ำประโยค
...	จุดไข่ปลา	ใช้เขียนไว้เพื่อเว้นที่ว่างให้เติมอักษร
:	ทวิภาค	ใช้แสดงอัตราส่วนหรือใช้ไขความแทนคำว่า “คือ”

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้องพร้อมบอกชื่อเครื่องหมาย

๑. ผลไม้ เช่น องุ่น ส้ม เงาะ
๒. ฉันมีเงิน ๓๒๐๐๐๐๐ บาท
๓. ครูสอนว่า เด็กดีต้องรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น
๔. พระโอรส ปาก
๕. เขาอยู่บ้านเลขที่ ๔๒ ๑
๖. คมนาคม อ่านว่า คะ มะ นา คม
๗. รปภ ย่อมาจาก รักษาความปลอดภัย
๘. กรุงเทพฯ
๙. ไชโย ฉันสอนได้ลำดับที่ ๑
๑๐. ฉันชอบดูหนังเรื่องนี้มาก

วันเดือนปีแบบไทย

วันเดือนปีแบบไทยเป็นการนับแบบจันทรคติ

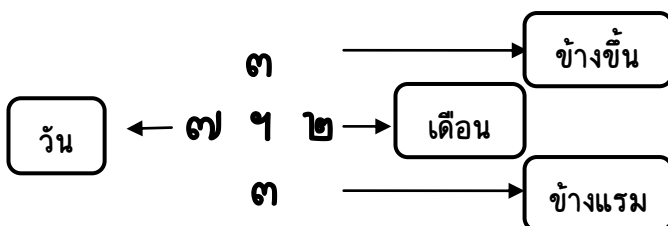

การเรียงลำดับเดือน

เดือนอ้าย = ธันวาคม	เดือนเจ็ด = มิถุนายน
เดือนยี่ = มกราคม	เดือนแปด = กรกฎาคม
เดือนสาม = กุมภาพันธ์	เดือนเก้า = สิงหาคม
เดือนสี่ = มีนาคม	เดือนสิบ = กันยายน
เดือนห้า = เมษายน	เดือนสิบเอ็ด = ตุลาคม
เดือนหก = พฤษภาคม	เดือนสิบสอง = พฤศจิกายน

*คนไทยไม่ได้นับเดือนตามวันที่ ๑-๓๐ แต่นับตามข้างขึ้น ข้างแรม
จึงทำให้การนับเดือนแบบไทยไม่ตรงกับการนับเดือนแบบสากล

การอ่านข้างขึ้น ข้างแรม

๑๕

๒ ๑ ๑ ปีเถาะ

อ่านว่า วันจันทร์ เดือนอ้าย ขึ้นสิบห้าค่ำ ปีเถาะ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของวันเดือนปีแบบไทยที่กำหนดให้

๕ ๑ ๙ ปีระกา อ่านว่า

๗

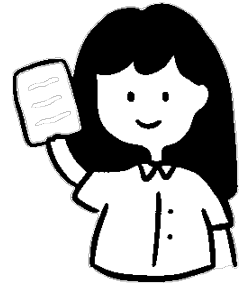
๑

๑ ๑ ๒ ปีวอก อ่านว่า

๗ ๑ ๙ ปีฉลู อ่านว่า

๖

ข้อความที่เป็นโวหาร

โวหารที่ใช้ในการเขียนมีดังนี้

- สาธกโวหาร

โวหารที่นำเสนอเนื้อความด้วยการยกตัวอย่างประกอบ อาจเป็นหลักธรรม ภาษิต คำพังเพย

- บรรยายโวหาร

โวหารที่มุ่งอธิบายหรือเล่าเรื่องต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา เน้นสาระสำคัญมักใช้ในการเขียนทั่วไป

- เทศนาโวหาร

โวหารที่มุ่งสั่งสอน มีการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตาม และเป็นการโน้มน้าวใจ

- อุปมาโวหาร

โวหารที่ใช้ภาษาเปรียบเทียบเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง

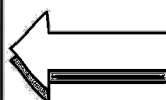
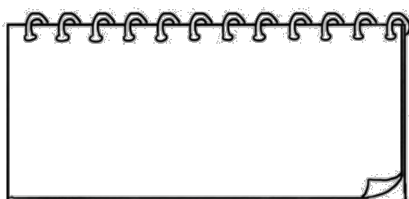
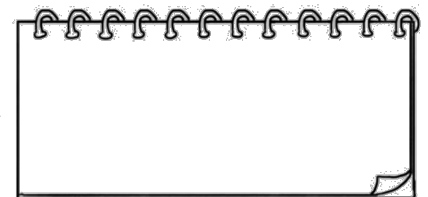
- พรรณนาโวหาร

โวหารที่มุ่งให้เกิดภาพหรือจินตนาการ มีการใช้ภาพพจน์หรือการเล่นเสียง

แบบฝึกหัด

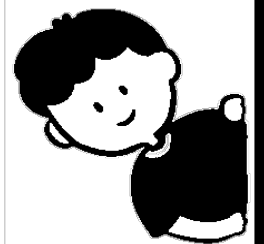
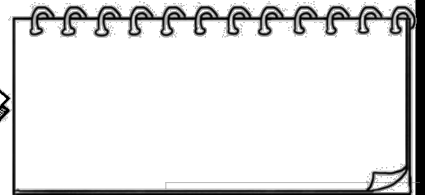
ให้นักเรียนบอกว่าข้อความต่อไปนี้เป็นโวหารประเภทใด

ถ้าเธอไม่ยอมอยู่กับฉันจริง ๆ ยินยอมทุกสิ่งให้เธอทั้งไป
ฉันขอแค่เพียงให้เวลาหน่อยได้ไหม อยากเล่ามันให้ฟัง
ชวานาคคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจองูเห่ากำลังใกล้ตายสงสารเลย
เก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้ สุดท้าย จะเป็น อย่างไร คอยดูแลด้วยความ
จริงใจห่วงใยและคอยให้ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย
เผื่อคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชวานาผู้ชายใจดีด้วยความ
ที่เขาไวใจนำเสียตายกลับต้องตายด้วยพิษงู

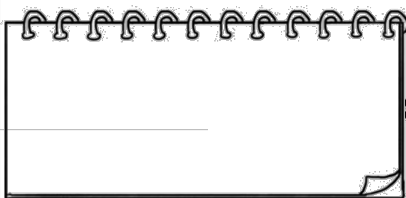
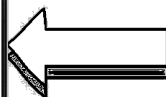

น้ำตาทำหน้าที่ช่วยให้ผิวหนังด้านหน้าลูกตาชุ่มชื้น ไม่แห้งช่วย
ชำระล้างตาให้สะอาด ช่วยให้เราตามองเห็นดีขึ้น ช่วยทำลายจุลินทรีย์
หรือพิษต่าง ๆ ที่เข้าตาให้ฤทธิ์เจือจางไปได้ คนเราจะกะพริบตาอยู่
เป็นระยะ ๆ โดยเฉลี่ยกะพริบตาทุก ๆ ๒ - ๓ วินาที การกะพริบ
ตานี้ก็เพื่อให้น้ำตาแผ่เคลือบไปทั่วผิวหนังด้านหน้าลูกตา เป็นการป้องกัน
ไม่ให้ลูกตาแห้ง

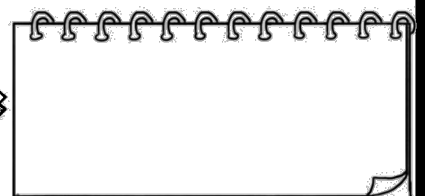
คนเราเมื่อมีลาภก็เสื่อมลาภ เมื่อมียศก็เสื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์ เมื่อมีสรรเสริญก็มีนินทา เป็นของคู่กันมาเช่นนี้ จะไปถืออะไรกับปากมมนุษย์ ถึงจะดีแสนดีมันก็ดี ถึงจะชั่วแสนชั่วมันก็ชมนับประสาอะไร พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐเลิศดีกว่ามนุษย์และเทวดา ยังมีมารผจญ ยังมีคนนินทาตีเตียน ปลูกขนอย่างเราจะหลุดพ้นจากโลกธรรมดังกล่าวแล้วไม่ได้ ต้องคิดเสียว่าเขาจะดีก็ช่าง จะชาก็ช่าง เราไม่ได้ทำอะไรให้เขาเดือดเนื้อร้อนใจ ก่อนที่เราจะทำอะไรเราคิดแล้วว่า ไม่เดือดร้อนแก่ตัวเราและคนอื่นเราจึงทำ เขาจะนินทาว่าร้ายอย่างไรก็ช่างเขา บุญเราทำกรรมเราไม่สร้าง พยายามสงบกาย สงบวาจา สงบใจ จะต้องไปกังวลกลัวใครตีเตียนทำไม ไม่เห็นมีประโยชน์ เปลืองความคิดเปล่า

ต้นผักบุ้งขายน้ำทอดยาวชูดอกงามทักทายสายลมอยู่ไหน ๆ ปลูกดวงดาวสีม่วงที่หลับใหลอยู่ใจกลางดอกไม้ให้ลืมตาตื่น แต้มแต่งพื้นดินและพื้นน้ำให้งดงามด้วยสีม่วงขาวพราวตา ด้วยความที่เป็นพรรณไม้เลื้อยไล่ไปตามน้ำตามดิน ไม่ชูต้นไต้ตรงขึ้นสู่ฟ้าหรือเลาะเลี้ยวเกี่ยวหลักเหมือนไม้เถาชนิดอื่น ต้นผักบุ้งจึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผักทอดยอด ฟังดูนุ่มนวล เนิบช้า และอ่อนโยนสมชื่อสมอาการยิ่งนัก

สูงระหงทรงเพรียวเรียวลุด	งามละม้ายคล้ายอุฐะหลาป่า
พิศแต่หัวตลอดเท้าขาวแต่ตา	สองแก้มกลยาดังลูกยอ
คิ้วกังเหมือนงเขาติดฝ้าย	จมุกละม้ายคล้ายพราโช
หูกวางดวงพักตร์หักงอ	ลำคอโตตันสั้นกลม
สองเต้าห้อยตุงดั่งถุงตะเคียว	โคนเหยวแห่งรวบเหมือนบวบต้ม
ส่ายสลายาจุพระโอษฐ์อ้อม	มันน่าเขย่นาชมนางเทวี

ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

ข้อเท็จจริง คือ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เป็นอยู่ตามความจริง สามารถพิสูจน์สนับสนุนยืนยันได้
ลักษณะของข้อเท็จจริง

มีความเป็นไปได้

มีความสมจริง

มีหลักฐานเชื่อถือได้

มีความสมเหตุสมผล

ข้อคิดเห็น คือ ความรู้สึกนึกคิดหรือข้อเสนอแนะที่แทรกอยู่ในเนื้อหา ไม่สามารถสนับสนุนยืนยันได้
ลักษณะของข้อคิดเห็น

เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก

เป็นข้อความที่แสดงการคาดคะเน

เป็นข้อความที่เป็นการเสนอแนะ

เป็นข้อความที่แสดงความคิดของผู้พูดหรือผู้เขียนเอง

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากข้อความต่อไปนี้

ที่	ข้อความ	ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น
๑	วันนี้อากาศครึ้มมากฝนคงจะตกหนัก		
๒	พระตำหนักดอยตุงเป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย		
๓	การตื่นนอนแต่เช้าตรู่เป็นกำไรของชีวิต		
๔	สุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม		
๕	โหม่ดาวิกาเป็นดาราที่สวยงามที่สุด		
๖	เราควรดื่มน้ำอย่างน้อยวันละ ๘ แก้ว		
๗	จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย		
๘	เด็กที่ติดเกมมักจะทำให้ลืมทุกสิ่งทุกอย่าง		
๙	กตัญญู หมายถึง รู้คุณท่าน		
๑๐	ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย		

นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วบอกว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

๑. เดินเรื่อยเข้าไปในบ้านต้องตะลึงลานใจไปทั้งชายและขวา ดอกไม้บานสะพรั่งเต็มไปทุกแห่งหน ทางด้านซ้ายเป็นไหล่เขามีดอกไม้บานสวยไปตลอดทั้งแนว ที่ระหว่างสองทางเดินก็มี ทางด้านขวาก็มากมาย ล้นไปหมดลงเลใจไม่รู้ว่าจะไปทางไหนดี

ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น

๒. คำว่า “สลัด” เป็นภาษามลายู หมายความว่า ช่องแคบในทะเล ชาวมลายูที่อยู่บนฝั่งทะเลใน ช่องแคบมักประพடுத்தตนเป็นโจร ดักปล้นเรือสำเภาที่แล่นผ่านช่องแคบมะละกา จึงเรียกกันว่า “โจรสลัด”

ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น

ความหมายโดยตรงโดยนัย

คำที่มีความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตรงตัว ไม่ต้องตีความ เช่น

- กล้วย คือ ผลไม้ชนิดหนึ่ง เมื่อผลสุกจะมีสีเหลือง
- ดาว คือ สิ่ง que เห็นเป็นดวงมีแสงสว่างในท้องฟ้าเวลามืด

ตัวอย่างประโยค

- ลิงตัวนั้นมาขโมยกล้วยไปกิน
- คืนนี้ดาวเต็มท้องฟ้าเลยนะ

คำที่มีความหมายโดยนัย (เปรียบเทียบหรือความหมายแฝง) คือ คำที่มีความหมายไม่ตรงตามตัว ต้องอาศัยการตีความ (แปล) เช่น

- กล้วย คือ เรื่องที่ง่ายดาย
- ดาว คือ บุคคลที่ดีเด่นด้านใดด้านหนึ่ง

ตัวอย่างประโยค

- แบบฝึกหัดวันนี้กล้วยมาก
- สมหญิงสวยเป็นดาวเด่นในงานเลี้ยงคืนนี้

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนบอกว่าคำต่อไปนี้ มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย
ว่าอย่างไร

คำ	ความหมายตรง	ความหมายแฝง
เพชร		
กา		
สวรรค์		
แกะดำ		
เต่า		
เก้าอี้		
เค็ม		
ลิง		
หมู		
หิน		

การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญที่เป็นสาระสำคัญของเรื่อง ในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงใจความเดียว ส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งมักปรากฏอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายของย่อหน้า

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ

๑. อ่านเรื่องคร่าว ๆ เพื่อให้ทราบเรื่องที่จะอ่านเกี่ยวกับอะไร
๒. อ่านโดยละเอียดเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่องที่ปรากฏ
๓. เรียบเรียงใจความสำคัญที่ได้จากการอ่านด้วยตนเอง

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วบอกประโยคใจความสำคัญ

ข้อความที่ ๑

การใช้ภาษาที่ดีนั้นนอกจากจะมุ่งการสื่อสารที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจ รับรู้เนื้อหาสาระของฝ่ายผู้ส่งสารแล้วอย่างครบถ้วนถูกต้องแล้ว ยังต้องทำให้ผู้รับสารเกิดทัศนคติและภาวะอารมณ์ที่ดีต่อสารและผู้ส่งสารอีกด้วย เพราะมนุษย์มีธรรมชาตินิสัยที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบโต้กับท่าทีอารมณ์ของผู้อื่น หากได้รับสารที่ประกอบด้วยอารมณ์รุนแรงมากก็มักจะโต้ตอบด้วยอารมณ์รุนแรงกลับคืนไป หากอยู่ในสภาวะที่ทำให้

ประโยคใจความสำคัญ คือ

ข้อความที่ ๒

การพูดโทรศัพท์เป็นการสื่อสารที่ไม่เห็นตัว ไม่เห็นหน้า ได้ยินแต่เสียง เสียงและน้ำเสียงจึงเป็นตัวสื่อความหมาย นอกเหนือไปจากเนื้อความที่สนทนากัน การใช้เสียง และน้ำเสียงจะบอกอารมณ์ และทัศนคติของผู้พูด ผู้ฟังจึงจับได้ว่าเราว่าเรง หงุดหงิด เศร้าสร้อย หรือวิตกกังวลจากน้ำเสียงของเรา ดังนั้น จึงมีคำแนะนำสำหรับผู้ที่ใช้โทรศัพท์โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารทางโทรศัพท์ว่า “ให้ยิ้มขณะที่พูด เพราะเสียงที่คุณเปล่งออกไปจะยิ้มด้วย” นั่นหมายความว่าผู้รับบริการจะรู้สึกสบายใจ สดชื่น และพอใจในบริการนั้น

ประโยคใจความสำคัญ คือ

ข้อความที่ ๓

คนต่างชาติมักจะกล่าวว่า คำว่า “ไม่เป็นไร” เป็นคำพูดที่สะท้อนบุคลิกภาพของคนไทย แสดงความใจดีใจกว้าง มีน้ำใจโอบอ้อมอารี ให้อภัยผู้อื่น คนไทยมักใช้คำนี้ติดปากกันมาช้านาน จึงไม่ควรปล่อยให้คำพูดดี ๆ แบบนี้สูญหายไป เพราะอาจหมายถึงว่าคนไทยสูญเสียเอกลักษณ์ในด้านบุคลิกภาพดังกล่าวไปด้วย คำว่า “ไม่เป็นไร” เป็นคำตอบที่ใช้ได้ทั้งกับคำว่า ‘ขอโทษ’ และ ‘ขอบคุณ’ ในกรณีที่มิได้ตั้งใจทำผิดพลั้งโดยไม่ตั้งใจ เขากล่าวคำขอโทษ เราก็ตอบกลับให้อีกฝ่ายหนึ่งสบายใจว่า “ไม่เป็นไร” และในกรณีที่เขาขอบคุณที่เราได้ทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ เราก็ตอบกลับอย่างถ่อมตนให้อีกฝ่ายรู้สึกว่าการที่เราทำไม่ใช่เป็นเรื่องใหญ่เรื่องโตหรือเรื่องเหนือปากว่าแรงอย่างที่เขาคิด ด้วยคำว่า “ไม่เป็นไร” ได้เช่นกัน

ประโยคใจความสำคัญ คือ

การนำความรู้จากเรื่องที่อ่าน ไปตัดสินใจแก้ปัญหา

การอ่านในแต่ละครั้ง จะทำให้ผู้อ่านได้รับสาระความรู้หรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน โดยเฉพาะการอ่านข่าว ซึ่งในปัจจุบันผู้คนหันมานิยมอ่านข่าวจากสื่อออนไลน์มากยิ่งขึ้น ด้วยการนำเสนอข่าวที่มีความรวดเร็ว ทำให้ผู้คนรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทันที สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง รู้ทันภัยร้ายอันตรายแก๊งคอลเซ็นเตอร์ แล้วตอบคำถาม

รู้ทันภัยร้าย อันตรายแก๊งคอลเซ็นเตอร์

แก๊งคอลเซ็นเตอร์ มักมาพร้อมมุกขายใหม่ ๆ ที่เน้นความซับซ้อนและสร้างความตกใจ หากได้รับสายที่น่าสงสัยให้ใช้สติเข้าสู้ เมื่อไรที่ปลายสายบอกให้โอนเงิน สันนิษฐานไว้ก่อนเลยว่าเป็นมิจฉาชีพ ห้ามโอนเด็ดขาด !!!!!

ตั้งสติ อย่าตกใจ ไม่เชื่อ ไม่โอน ไม่ให้ข้อมูลส่วนตัว โทรแจ้งหน่วยงานด้วยตนเอง

ที่มา : เว็บไซต์ธนาคารกรุงเทพ

๑. ในความคิดนักเรียน “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” คือใคร

๒. หากนักเรียนได้รับสายจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์จะมีวิธีการปฏิเสธอย่างไร

๓. นักเรียนมีวิธีเตือนบุคคลใกล้ชิดอย่างไร เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพคอลเซ็นเตอร์

การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ และปฏิบัติตาม

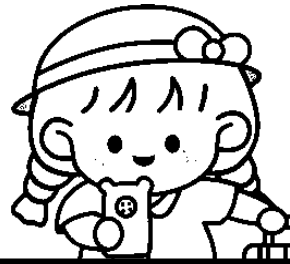
การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ คือ การอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และผู้อ่านจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ผู้เขียนต้องการ เช่น การอ่านฉลากยา คำแนะนำการใช้พจนานุกรม ข้อควรปฏิบัติบนผลิตภัณฑ์ ข้อห้ามหรือข้อตกลงตามสถานที่ต่าง ๆ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียน “ข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน” จำนวน ๑๐ ข้อ พร้อมทั้งปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

ข้อตกลงการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน

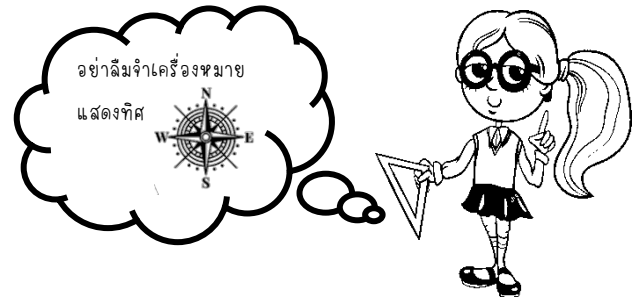
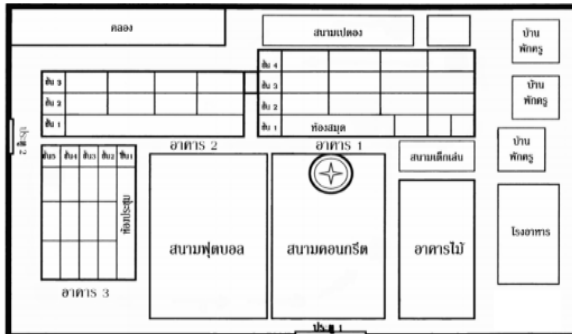

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.
๖.
๗.
๘.
๙.
๑๐.

การอ่านข้อมูลจากแผนผัง แผนที่ แผนที่ภูมิ และกราฟ

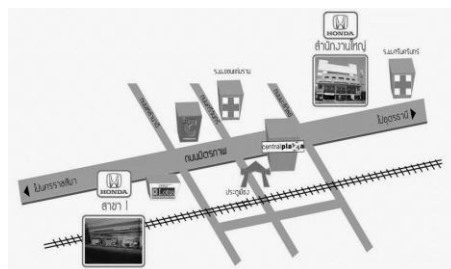
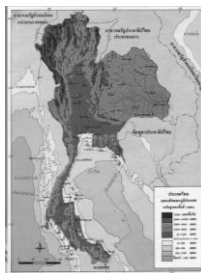
๑. แผนผัง คือ แบบเขียนย่อของสิ่งต่าง ๆ ให้เล็กลง เช่น บ้าน อาคาร สถานที่

ตัวอย่าง แผนผังโรงเรียนแห่งหนึ่ง

๒. แผนที่ คือ แผนภาพที่แสดงที่ตั้ง สถานที่ และสิ่งต่าง ๆ บนพื้นผิวโลก เช่น แผนที่ทวีป แผนที่โลก แผนที่ประเทศ

ตัวอย่าง แผนที่ประเทศไทย และแผนที่ทั่วไป

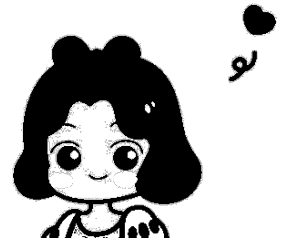
๓. แผนที่ภูมิ คือ สิ่งที่ย้ายทอดเนื้อหาสาระ เรื่องราวให้เป็นภาพวาดหรือการเขียนคำอธิบาย สัญลักษณ์ สี ฯลฯ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น

ตัวอย่างแผนที่ภูมิ

ข้อมูลนักเรียนปีการศึกษา 2549 จำแนกตามเพศ				
ชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
ม.1	5	91	88	179
ม.2	5	68	110	178
ม.3	5	63	85	148
ม.4	4	42	78	120
ม.5	3	50	74	124
ม.6	3	48	60	108
รวม	25	362	495	857

กำหนดเวลาเดินทางเที่ยวกลับ				
ขบวนรถ	ต้นทาง		ปลายทาง	
	สถานี	เวลาออก	สถานี	เวลาออก
ธรรมดา	กรุงเทพฯ	8.15	เด่นชัย	19.40
สีเขตร่าง	กรุงเทพฯ	10.30	ลพบุรี	13.25
เร็ว	กรุงเทพฯ	15.45	เชียงใหม่	6.20
ด่วน	กรุงเทพฯ	18.00	เชียงใหม่	7.50

การเขียนเรื่องตาม จินตนาการและสร้างสรรค์

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นการเขียนโดยใช้ความคิด (จินตนาการ) ร่วมกับประสบการณ์จริงของแต่ละบุคคล เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ โดยความคิดที่สื่อออกมานั้นจะต้องมีสถานที่/เวลา มีตัวละคร มีการเคลื่อนไหว มีเหตุการณ์ รวมไปถึงถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่อาจสอดแทรกไว้ด้วย

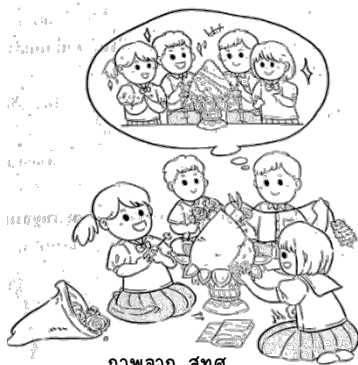
หลักการเขียนเรื่องจากภาพ

๑. จินตนาการถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากหัวข้อที่ได้รับ เช่น ชื่อเรื่องหรือรูปภาพ
๒. ผูกเรื่องและลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ตัวละคร สถานที่ เหตุการณ์
๓. เขียนด้วยลายมือที่อ่านง่าย ใช้ภาษาไทยมาตรฐาน เว้นวรรคให้ถูกต้อง ปฏิบัติตามคำสั่ง

(เมื่อเขียนเสร็จ หากมีเวลาให้อ่านเรื่องที่ตนเองเขียนด้วย ๑-๒ รอบ)

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ไม่ต้องตั้งชื่อเรื่อง ไม่เขียนเป็นบทร้อยกรอง ไม่ใช้คำย่อและไม่ใช้คำทับศัพท์ โดยใช้ภาษาไทยมาตรฐาน (ภาษาไทยกลาง) ความยาว ๔-๗ บรรทัด ถ้าเขียนเกิน ๗ บรรทัด จะตรวจถึงบรรทัดที่ ๗ เท่านั้น

ภาพจาก สทศ.

ใคร =
ทำอะไร =
ที่ไหน =
เมื่อไหร่ =
อย่างไร =
ผลเป็นอย่างไร =
.....

คำตอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การเขียนสรุปใจความ

ใจความสำคัญ คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ เพราะหากตัดออกไปเรื่องนั้น ๆ จะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

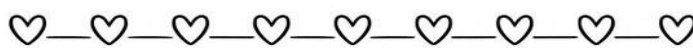
การสรุปใจความสำคัญ เป็นการอ่านเพื่อหาสาระสำคัญของเรื่อง ในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญหลักเพียงใจความเดียว นอกนั้นคือใจความรอง ซึ่งใจความสำคัญนี้มักปรากฏอยู่ส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้ายของย่อหน้าต่าง ๆ ในเรื่องนั้น

หลักการเขียนสรุปใจความสำคัญ

๑. อ่านเพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา
๒. คิดโดยการตั้งคำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร
๓. ชิดเพื่อร่างข้อความหรือคำตอบที่ได้
๔. เขียนสรุปใจความสำคัญตามข้อความที่ขีดไว้ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของบทอ่านต่อไปนี้ เขียนด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัด โดยใช้ภาษาไทยมาตรฐาน (ภาษาไทยกลาง) ความยาวไม่เกิน ๓ บรรทัด

เสือด้าเป็นเสือขนาดใหญ่ จัดอยู่ในประเภทเดียวกับเสือดาว มีขนาดรองลงมาจากเสือโคร่ง จากหัวถึงลำตัวมีความยาว ๑๐๗-๑๒๙ เซนติเมตร หางมีความยาว ๗๙-๙๙ เซนติเมตร ใบหูมีความยาว ๖.๕-๗.๕ เซนติเมตร มีความสูงเฉลี่ยอยู่ที่ ๖๐-๗๐ เซนติเมตร และหนัก ๔๕-๖๕ กิโลกรัม

เสือด้ากินสัตว์ป่าแทบทุกชนิดที่จับได้ เช่น หมูป่า กวาง ลิง นกยูง สุนัข แมลงกินแม้น้ำเต่าและปลาในน้ำ บางครั้งมันจะกระโดดจากต้นไม้ เพื่อจับเหยื่อบนพื้นดินและลากขึ้นไปกินบนต้นไม้ เพื่อไม่ให้สัตว์อื่นแย่ง เสือด้าเป็นสัตว์นักล่าที่ช่วยควบคุมประชากรสัตว์ป่า ทำให้ระบบนิเวศอยู่ในภาวะสมดุล

ในเมืองไทยมีรายงานว่าพบเสือด้าในป่าทางภาคใต้ ยิ่งลงไปทางใต้ก็ยิ่งมีเสือด้ามากขึ้น โดยเฉพาะที่ส่วนปลายของแหลมมลายู นอกจากป่าทางภาคใต้แล้ว เสือด้ายังอาศัยอยู่ในป่าภาคตะวันตก ซึ่งเป็นผืนป่าอนุรักษ์ขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศและของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ถึง ๑๑.๗ ล้านไร่ใน ๖ จังหวัด ได้แก่ ตาก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี ปัจจุบันเสือด้าเป็นสัตว์ป่าหายากที่ใกล้สูญพันธุ์ จึงได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

เรื่องจาก สทศ.

คำตอบ

.....

.....

.....

การเขียนเรียงความ

การเขียนเรียงความ เป็นการเขียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และแนวความคิดใหม่

องค์ประกอบของการเขียนเรียงความ

๑. คำนำ เป็นข้อความนำเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านสนใจในเรื่องนั้น ๆ อาจขึ้นต้นด้วยบทกลอน ภาษิต คำคม หรือคำทาย รวมถึงเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน
๒. เนื้อเรื่อง เป็นข้อความแสดงเนื้อหาสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง และต้องเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
๓. สรุปเป็นข้อความสุดท้ายของเนื้อเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจนถึงจุดประสงค์ของ ผู้เขียน บทสรุปจะต้องจบด้วยเนื้อความที่ทำให้ผู้อ่านประทับใจ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อ “ชีวิตลอดภัย ไร้เชื้อโควิด”
จำนวนไม่ต่ำกว่า ๑๐ บรรทัด

[illegible]

การเขียนย่อความ

การเขียนย่อความ เป็นการเขียนเพื่อเก็บใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำมาเรียบเรียงใหม่ให้กระชับรัดกุม ด้วยสำนวนภาษาของผู้ย่อเอง โดยยังคงสาระสำคัญของเรื่องเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง

รูปแบบการเขียนย่อความ

การย่อนิทาน นิยาย บทอ่านเสริม ให้บอกรายละเอียดดังนี้

ย่อ (ประเภทของงาน) เรื่อง (ชื่อเรื่อง) ของ (ผู้แต่ง)
จาก (ชื่อหนังสือ) หน้า ความว่า
..... (ใจความ)
.....

แบบฝึกหัด

+++++

ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง เก้าหรือสิบ แล้วเขียนย่อความตามรูปแบบ

[นิทาน เรื่อง เก้าหรือสิบ]

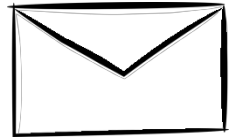
กาลครั้งหนึ่งในทะเลทรายอันแห้งแล้ง ชายผู้หนึ่งกำลังต้อนฝูงอูฐสิบตัวเดินทางไปยังบ่อน้ำข้างหน้าเดินไปได้สักสองสามไมล์ เขาก็ขึ้นขี่หลังอูฐตัวหนึ่ง แล้วก็บีบอูฐที่เหลือนับได้เก้าตัว เขาก็ตะลึงตะลานลงจากหลังอูฐ เดินกลับหลังไปหาเจ้าตัวที่หายไป หาเท่าใดไม่เห็นร่องรอยของมันเลย ใจคิดว่า อูฐหายไปตัวหนึ่งเสียแล้วแน่ ๆ จึงเลิกหาหันหน้าเดินไปยังฝูงอูฐข้างหน้าอย่างรีบเร่งด้วยความเสียดายและกลัดกลุ้ม แต่แล้วกลับดีใจลิงโลด โน่นไง! อูฐทั้งสิบตัวเดินอยู่ข้างหน้าโน่นเอง

เขาขึ้นขี่หลังอูฐตัวหนึ่งเดินไปได้สักพัก ก็ลองนับจำนวนอูฐดูใหม่อีกครั้งหนึ่ง เหลือเก้าตัวอีกแล้ว เขารีบตะกอลงจากหลังอูฐ พิศวงงงงวยเต็มที่ หันหลังกลับไปเดินหาตัวที่หายอย่างอดทนระอาใจ หาเท่าใดก็ไม่พบก็รีบวิ่งตะลึงตะลึงกลับไปยังฝูงอูฐข้างหน้าแล้วก็นับดู แสนประหลาดใจนักที่เห็นอูฐสิบตัวเดินเอื่อยเอื่อยอย่างเกียจคร้านอยู่ทั้งฝูง เขาเลยโทษความรอนแรงของทะเลทรายแล้วก็ขึ้นขี่อูฐตัวที่เดินรั้งท้ายอยู่ ลงมือนับจำนวนอูฐดูอีกเป็นครั้งที่สาม ไม่เข้าใจเอาเลยจริง ๆ ว่าทำไมมันถึงหายไปตัวหนึ่งอีกแล้ว เขาโดดลงจากหลังอูฐ แข่งด่าซาตานไปพลาจ นับจำนวนอูฐไปพลาจอย่างเหนียวแน่นทน อ้าว! นับได้สิบตัวอีกแล้ว

“ดีละ...ไอ้ผีร้ายเจ้าเล่ห์” เขาบ่นอุบอิบ “ข้าเดินไปเอง แล้วมีอูฐอยู่ครบฝูง ดีกว่าจะขี่มันไปแล้วก็ต้องหายไปอีกตัวหนึ่ง”

(ที่มา : ท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา . หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา เรื่อง มาหัวเราะกันเถิด. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๑ หน้า ๑๔-๑๖)

การเขียนจดหมายส่วนตัว

การเขียนจดหมาย ในระดับชั้นประถมศึกษาที่ควรรู้มีอยู่ ๒ ประเภท

จดหมายส่วนตัว คือ จดหมายที่เขียนถึงเพื่อน ญาติผู้ใหญ่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้าหรือบุคคลที่สนิทกัน เพื่อส่งข่าวคราว เล่าหรือสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ ถามทุกข์สุขส่วนตัว แลกเปลี่ยนข้อมูลที่น่าสนใจ

จดหมายส่วนตัวมี ๔ ประเภท ดังนี้

๑. จดหมายขอโทษ เป็นการเขียนเพื่อชี้แจงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น เช่น ใช้กิริยาจาไม่สุภาพหรือได้กระทำความผิด เพื่อแสดงความเสียใจ มีความสำนึกผิด แต่มิใช่การแก้ตัว
๒. จดหมายขอบคุณ เป็นการเขียนเพื่อแสดงความขอบคุณเมื่อเราได้รับการช่วยเหลือ ได้รับสิ่งของ หรือได้รับเลี้ยงอาหาร เพื่อแสดงความซาบซึ้งในไมตรีจิตหรือน้ำใจที่ได้รับ
๓. จดหมายแสดงความเห็นใจ เป็นการเขียนเพื่อแสดงความเห็นใจผู้อื่นที่ได้รับความสูญเสีย เช่น ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วย ควรใช้คำพูดปลอบโยน แสดงความช่วยเหลือเท่าที่ทำได้
๔. จดหมายแสดงความยินดี ใช้เขียนเมื่อผู้รับจดหมายประสบโชคดี เช่น ได้รับตำแหน่งสำเร็จการศึกษา ได้รับรางวัล จึงต้องแสดงความยินดีด้วยถ้อยคำสุภาพและเหมาะสมตามโอกาส

จดหมายกิจธุระ คือ จดหมายที่เขียนขึ้นเพื่อขออนุญาตลาป่วยหรือลากิจ โดยใช้ภาษาที่เป็นทางการ มีส่วนประกอบของการเขียนคล้ายจดหมายส่วนตัว แต่หลังจากลงชื่อผู้เขียน จะเป็นการลงชื่อรับรองความจริงจากผู้ปกครอง

คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในการเขียนจดหมายถึงบุคคลต่าง ๆ

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย	กราบเท้า...ที่เคารพอย่างสูง	ด้วยความเคารพอย่างสูง
ลุง ป้า น้า อา (ญาติผู้ใหญ่)	กราบ...ที่เคารพ (อย่างสูง)	ด้วยความเคารพ (อย่างสูง)
พี่ (ญาติอาวุโสหน่อย)	พี่...ที่รัก	ด้วยความเคารพ , ด้วยความรัก
เพื่อน น้อง	ถึง...ที่รัก น้อง...ที่รัก ...ที่รัก	ด้วยความรัก , รัก ด้วยความคิดถึง , คิดถึง รักและคิดถึง
ผู้บังคับบัญชา ครู อาจารย์	เรียน...ที่เคารพอย่างสูง	ด้วยความเคารพอย่างสูง
พระสงฆ์	นมัสการ	นมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

รูปแบบการเขียนจดหมายส่วนตัว

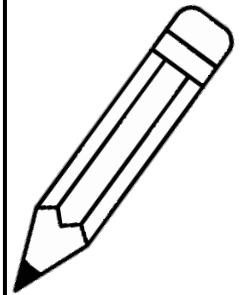
.....
.....ที่อยู่ผู้เขียน.....
.....

.....วันเดือนปี.....

.....คำขึ้นต้น.....

.....
.....เนื้อความ.....
.....
.....

.....คำลงท้าย.....
.....ชื่อผู้ส่ง.....

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนจดหมายขอบคุณญาติผู้ใหญ่ที่นักเรียนไปอาศัยอยู่ด้วยในช่วงปิดเทอม

.....
.....
.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....

การกรอกแบบรายการต่าง ๆ

การกรอกแบบรายการ หมายถึง การเขียนรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ลงในแบบฟอร์ม
ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อแจ้งข้อมูลสำคัญให้เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการได้ถูกต้อง

หลักการออกแบบรายการ

๑. เขียนข้อมูลลงในแบบกรอกรายการตามความเป็นจริงจนครบทุกรายการ
๒. เมื่อเขียนข้อมูลสำคัญผิดพลาดให้ขีดฆ่าแล้วลงลายมือชื่อกำกับ
๓. อ่านทบทวนข้อมูลทุกครั้งและไม่ทำแบบกรอกรายการซ้ำรุดเสียหาย

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนกรอกแบบรายการต่อไปนี้ให้ครบถ้วน

คำขอมิ้บัตรใหม่ หรือเปลี่ยนบัตรประจำตัวประชาชน

เขียนที่..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว..... สัญชาติ..... เกิดวันที่.....

เลขประจำตัวประชาชน

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 ขอขมี้คำขอมิที่อ้อยในทะเลเป็นบ้าน

เลขที่..... หมู่ที่..... ต.รอก/ชอย..... ถ.น.

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....โทร.....

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ หย่า ☐ หมาย ประกอบด้วย.....

ศาสนา (ถ้าประสงค์จะลงในบัตรให้ระบุ)..... หมี่โลหิต (ถ้าทราบ).....

ขอยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่.....ในกรณี

☐ มีบัตร	☐ มีบัตรครั้งแรก	☐ เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน	☐ ได้/กลับคืนสัญชาติไทย
	☐ พ้นสภาพได้รับการยกเว้น	☐ เป็นบุคคลได้รับการยกเว้น	
☐ มีบัตรใหม่	☐ บัตรหมดอายุ	☐ บัตรหาย	☐ บัตรถูกทำลาย
☐ เปลี่ยนบัตร	☐ บัตรชำรุดในสาระสำคัญ	☐ เปลี่ยนชื่อตัวหรือชื่อสกุล	☐ เปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล
	☐ เปลี่ยนที่อยู่	☐ อื่น ๆ.....	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....ผู้ยื่นคำขอ

(.....)

TMB	สหกรณ์ออมทรัพย์พนักงานธนาคารไทย จำกัด	วันที่ _____	ใบฝากเงิน	
---	---------------------------------------	--------------	---	--

เลขที่บัญชี	-	ชื่อบัญชี
-------------	--	-----------

ฝากโดย	จำนวนเงิน (ตัวอักษร)	จำนวนเงิน (ตัวเลข)
☐ เงินสด		
☐ เงินโอน ธนาคาร.....เลขที่.....		
☐ หักเงินจากบัญชีสหกรณ์เลขที่.....		
☐ เช็คเลขที่.....ธนาคาร.....		

ผู้ฝาก	เบอร์โทรศัพท์	เจ้าหน้าที่	ผู้อนุมัติ
--------	---------------	-------------	------------

การตั้งคำถามและตอบ

คำถามเชิงเหตุผล

การฟังหรือดูในแต่ละครั้ง นักเรียนควรฝึกตั้งคำถามและตอบคำถาม ซึ่งในการตั้งคำถาม ควรใช้ประโยคที่ผู้ตอบสามารถตอบคำถามได้ ประโยคคำถามจะมีคำแสดงการถามอยู่ต้นหรือท้าย ประโยคก็ได้ ซึ่งคำถามจะบอกเจตนาของผู้ถามว่าต้องการคำตอบอย่างไร เช่น ใคร (ชื่อบุคคล) อะไร (สิ่งของ) ที่ไหน (ชื่อสถานที่) เมื่อใด (กาลเวลา) อย่างไร (เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น)

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง น้องไม้เด็กขยัน แล้วฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามให้ถูกต้อง

น้องไม้เด็กขยัน

วันนี้อากาศแจ่มใส น้องไม้ตื่นนอนแต่เช้าแล้วจัดเก็บที่นอนอย่างเป็นระเบียบ หลังจากนั้นก็ไปล้างหน้าแปรงฟันและไปช่วยคุณพ่อ คุณแม่ทำงานบ้าน เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วน้องไม้ก็อาบน้ำ แต่งตัวและไปใส่บาตรกับคุณแม่

ขณะที่น้องไม้กำลังจะเดินเข้าบ้าน น้องไม้ก็พบกระเป๋าสตางค์ใบหนึ่งหล่นอยู่บนถนน น้องไม้รีบนำไปคืนเจ้าของ เจ้าของกระเป๋าสตางค์ชมน้องไม้ว่าเป็นเด็กดีมีความซื่อสัตย์

เมื่อรับประทานอาหารเช้าแล้วน้องไม้ก็ขี่รถจักรยานไปโรงเรียน เมื่อมาถึงโรงเรียนน้องไม้นำรถจักรยานไปจอดไว้อย่างเป็นระเบียบและสวัสดิ์คุณครูที่ยืนรอรับนักเรียนอยู่ที่หน้าโรงเรียน

หลังจากเก็บกระเป๋านักเรียนแล้ว น้องไม้ก็ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน เมื่อได้ยินเสียงระฆังน้องไม้จะรีบไปเข้าแถวเคารพธงชาติ น้องไม้ตั้งใจร้องเพลงชาติ ไม่เล่น ไม่คุยกับเพื่อน น้องไม้เป็นเด็กขยันและตั้งใจเรียนหนังสือ น้องไม้ตั้งใจว่าโตขึ้นจะเป็นทหาร เพราะจะได้ป้องกันประเทศชาติ

น้องไม้ชักชวนเพื่อน ๆ ให้ทำแต่ความดี ให้เพื่อน ๆ รักใคร่สามัคคีกัน และร่วมใจกันทำความดีเพื่อถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว น้องไม้จึงเป็นที่รักใคร่ของทุกคน

(เรื่องจาก ขาญคักดี ลาหญา, ๒๕๕๖)

ตัวอย่าง

คำถาม อะไรที่น้องไม้ทำเป็นครั้งแรกหลังจากตื่นนอน
คำตอบ จัดเก็บที่นอนอย่างเป็นระเบียบ

- คำถาม
คำตอบ.....
- คำถาม
คำตอบ.....
- คำถาม
คำตอบ.....
- คำถาม
คำตอบ.....

ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา

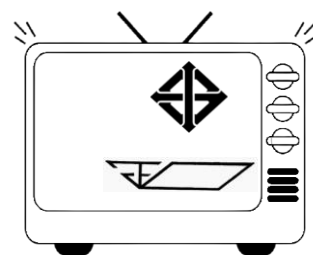
การโฆษณา คือ การนำข้อมูลข่าวสารของสินค้า หรือบริการมานำเสนอให้กับลูกค้าโดยใช้สื่อต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลและชักจูงหรือเอื้ออำนวยให้มีการซื้อสินค้าและบริการนั้น

หลักการวิเคราะห์โฆษณา

การฟัง ดู หรืออ่านโฆษณาควรพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และความน่าเชื่อถือของคำโฆษณา หากเป็นสินค้าต้องทดลองหรือตรวจสอบสินค้าก่อนซื้อ เพื่อที่จะได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย

การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการว่าน่าเชื่อถือหรือไม่

น่าเชื่อถือ	ไม่น่าเชื่อ
- มีผู้เชี่ยวชาญรับรอง ยืนยันสนับสนุน - มีความสมจริง เป็นเรื่องที่เป็นไปได้ - มีเครื่องหมาย อย. หรือ มอก. กำกับ	- ไม่มีการรับรองใด ๆ จากใคร - มีความไม่สมจริง ใช้ภาษาเกินจริง เช่น ขาวไว - ๕ นาที ใช้ดี ๑๐๐% สะอาดทันตาเห็น

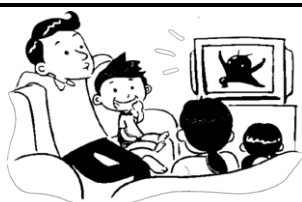
แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนพิจารณาโฆษณาต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ข้อเท็จจริงจากโฆษณา
ชุดนักเรียนตราเชียวชาญ

เปิดเทอมใหม่ต้องใส่ชุดนักเรียนตราชินชอบ
เพราะใส่แล้วเรียนเก่ง คะแนนพุ่ง เกรด ๔ คุณครูรัก
พิเศษชุดนักเรียนประถมจาก ๓๙๙ ลดเหลือ ๙๙
สุดคุ้ม ช้อครบ ๘๐๐ บาท แถมฟรี! กระเป๋าและรองเท้า
มูลค่า ๓๐๐ บาท
ด่วน! ของแถมมีจำนวนจำกัด

คำโฆษณา	ข้อเท็จจริง
ใส่แล้วเรียนเก่ง คะแนนพุ่ง เกรด ๔ รวด คุณครูรัก	
พิเศษชุดนักเรียนประถม จาก ๓๙๙ ลดเหลือ ๙๙ บาท	
สุดคุ้ม ช้อครบ ๘๐๐ บาท แถมฟรี ! กระเป๋าและรองเท้า มูลค่า ๓๐๐ บาท	

ชนิดของคำ

๑. **คำนาม** คือ คำเรียกคน พืช สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรืออาการต่าง ๆ
คำนามแบ่งได้ ๕ ชนิด ดังนี้

๑. **สามัญนาม** คือ คำนามที่ไม่ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น รถ ขนมห ครุ นก โรงเรียน
๒. **วิสามัญนาม** คือ คำนามที่ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น ครุหน้าฝน นกแก้ว จังหวัดเลย
๓. **ลักษณนาม** คือ คำนามที่บอกลักษณะของคำด้านหน้า เช่น พัน ๑ ชี บ้าน ๑ หลัง
๔. **สมุหนาม** คือ คำนามที่บอกหมวดหมู่หรือความเป็นกลุ่ม เช่น กองทหาร ฝูงนก
๕. **อาการนาม** คือ คำนามที่บอกกิริยาอาการของคน สัตว์ และสิ่งของ
 - การ + คำกริยา เพื่อบอกการกระทำ เช่น การเดิน การวิ่ง การพูด
 - ความ + คำวิเศษณ์ เพื่อบอกความรู้สึก เช่น ความดี ความรัก ความรู้

๒. **คำสรรพนาม** คือ คำที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวซ้ำอีก
แบ่งได้ ๖ ชนิด ดังนี้

๑. **บุรุษสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้เรียกบุคคล แบ่งได้ ๓ ลักษณะ ได้แก่
 - บุรุษที่ ๑ แทนผู้พูด เช่น ฉัน ผม ข้าพเจ้า เรา อาตมา
 - บุรุษที่ ๒ แทนผู้ฟัง เช่น ท่าน คุณ เธอ เอ็ง โยม
 - บุรุษที่ ๓ แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง เช่น เขา มัน แก หล่อน
๒. **ปฤจฉาสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้แสดงคำถาม มักใช้คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน
๓. **วิภาคสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้ชี้ชัดหรือแยกส่วนคำนามที่อยู่ด้านหน้า
ใช้คำว่า ต่าง บ้าง กัน เช่น นักเรียนบ้างก็เล่นบ้างก็คุย
๔. **อนิยมสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้คำแสดงคำถามมาแทนคำนาม โดยไม่กำหนด
ชี้เฉพาะ และไม่ใช้ประโยคคำถาม เช่น ใครจะไปอ่านหนังสือจนจบเล่ม
๕. **นิยมสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามเพื่อบอกระยะใกล้-ไกล มักใช้คำว่า
นี่ นั้น โน่น นี้ นั้น โน้น เช่น นี่คือโรงเรียนของฉัน
๖. **ประพันธสรรพนาม** คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามด้านหน้าเพื่อเชื่อมกับอีกประโยค
หนึ่งให้ต่อเนื่องกัน มักใช้คำว่า ผู้ ที่ ซึ่ง อัน เช่น ครูชอบคนที่มีมารยาทดี

••เกร็ดความรู้

ประพันธสรรพนาม ใช้ในประโยคความซ้อน

๓. **คำกริยา** คือ คำที่แสดงอาการ หรือบอกสภาพของคำนาม ในระดับชั้นนี้เรียน ๓ ชนิด

๑. **อกรรมกริยา** คือ คำกริยาที่มีความหมายสมบูรณ์ ไม่ต้องมีกรรมมารับ เช่น ฝนตก
๒. **สกรรมกริยา** คือ คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับความหมายจึงจะสมบูรณ์ เช่น ครูกินข้าว
๓. **วิกตรรถกริยา** คือ คำกริยาที่ไม่สมบูรณ์ ต้องใช้ส่วนเติมเต็ม ได้แก่ คำนาม

คำสรรพนามหรือคำวิเศษณ์ มาทำให้มีใจความสมบูรณ์ มักมีคำว่า เป็น เหมือน คล้าย เท่า เช่น
เขาเป็นนักเรียน

๔. คำวิเศษณ์ คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นบทขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยค แบ่งได้หลายชนิด

๑. ลักษณะวิเศษณ์ ใช้บอกลักษณะชนิด สี ขนาด รส กลิ่น เสียง ได้แก่ เปรี๊ยะ หวาน เล็ก ใหญ่ หอม เหม็น ดัง ดี ร้อน เย็น

๒. กาลวิเศษณ์ ใช้บอกเวลา เข้า สาย บ่าย เย็น ค่ำ วันนี้ เมื่อวาน

๓. สถานที่วิเศษณ์ ใช้บอกสถานที่ ใกล้ ไกล บน ล่าง ซ้าย ขวา หน้า หลัง

๔. ปริมาณวิเศษณ์ ใช้บอกจำนวนมาก น้อย หลาย หรือลำดับ หนึ่ง สอง สาม

๕. ปฤจฉาวิเศษณ์ ใช้ถามคำถาม มักมีคำว่า ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม อย่างไร

๖. ประติษฐานวิเศษณ์ ใช้แสดงการขานรับคำ คะ ขา ครับ ขอรับ จ้า จ๊ะ

๗. ประติเสธวิเศษณ์ ใช้บอกความปฏิเสธ ไม่ ไม่ใช่ ไม่ได้

๘. นิยมวิเศษณ์ ใช้บอกความชี้เฉพาะ นี่ นั้น โน่น ทั้งนี้ ทั้งนี้

๙. อนิยมวิเศษณ์ ใช้บอกความไม่ชี้เฉพาะ มักมีคำว่า อะไร ใด ไหน ใคร

แต่ไม่ใช่ประโยคคำถาม

๑๐. ประพันธวิเศษณ์ เป็นคำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำหรือประโยคให้มีความเกี่ยวข้องกัน มักมีคำว่า ที่ ซึ่ง อัน ดังที่ เพื่อย่างว่า อย่างที่ ชนิดที่

๕. คำบุพบท คือ คำที่ใช้เชื่อมคำหรือกลุ่มคำเพื่อแสดงความสัมพันธ์ภายในประโยค ดังนี้

๑. บอกความเกี่ยวข้องและสถานะของผู้พูดและผู้รับ มักใช้คำว่า กับ แก่ แต่ ต่อ

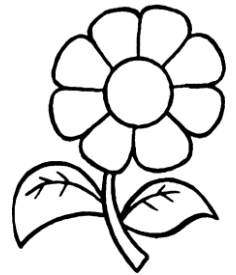
๒. บอกตำแหน่งที่ตั้ง มักใช้คำว่า หน้า หลัง นอก ใน ใกล้ ไกล บน ล่าง

๓. บอกความเป็นเจ้าของ มักใช้คำว่า ของ แห่ง

๔. บอกช่วงเวลา มักใช้คำว่า ตั้งแต่ จน เมื่อ กระทั่ง

๕. บอกความประสงค์ มักใช้คำว่า เพื่อ สำหรับ

๖. บอกความเปรียบเทียบ มักใช้คำว่า เท่า เท่ากับ กว่า

๖. คำเชื่อม คือ คำที่ใช้เชื่อมประโยคให้มีความสัมพันธ์กัน แบ่งได้ ๔ ประเภท

๑. เชื่อมเนื้อความคล้อยตามกัน มักใช้คำว่า และ พอ...ก็ แล้ว...ก็ เมื่อ...จึง

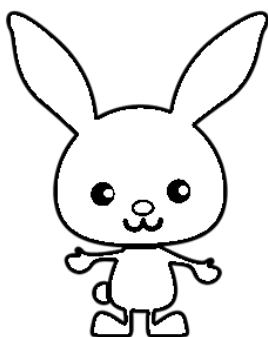
๒. เชื่อมเนื้อความขัดแย้งกัน มักใช้คำว่า แต่ แต่ก็ กว่า...ก็ แต่ทว่า

๓. เชื่อมเนื้อความเป็นเหตุเป็นผลกัน มักใช้คำว่า จึง เพราะ เพราะฉะนั้น

๔. เชื่อมเนื้อความเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง มักใช้คำว่า หรือ หรือไม่ก็ มิฉะนั้น...ก็

••เกร็ดความรู้

คำเชื่อมจะใช้ในประโยคความรวม

๗. คำอุทาน คือ คำที่ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด

๑. คำอุทานแสดงอารมณ์ความรู้สึก สงสัย ตีใจ ตกใจ เจ็บปวด เช่น โอ๊ย อ้าว ว้าย
โอ๊ย ตายจริง คุณพระช่วย โอโฮ

๒. คำอุทานเสริมบท คือ คำอุทานที่ใช้เสริมคำให้สละสลวยขึ้นโดยไม่มี ความหมาย
เช่น อาน้ำอาน้ำท่า , ไปวัดไปวา , หนังสือหนังสือ

****เกร็ดความรู้**

คำอุทานแสดงอารมณ์ต้องมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนนำคำต่อไปนี้ใส่ลงในชนิดของคำให้ถูกต้อง

	แตงโม	ไชโย!	อาตมา	สวย	หัวเราะ	
	ดู	ของ	และ	ฉัน	ดอกไม้	
	เปรี้ยว	ดินสอ	วิ่ง	ดี	เอ็ง	
	โอ๊ย!	ความรัก	หนังสือหนังสือ	แต่		
	บนฟ้า	กับ	หรือ	ต่าง	เป็น	

คำนาม

.....
.....
.....
.....

คำสรรพนาม

.....
.....
.....
.....

คำกริยา

.....
.....
.....
.....

คำวิเศษณ์

.....
.....
.....
.....

คำบุพบท

.....
.....
.....
.....

คำเชื่อม

.....
.....
.....
.....

คำอุทาน

.....
.....
.....
.....

คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ถ้อยคำที่ใช้พูดกับพระมหากษัตริย์ พระบรม-วงศ์วานวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ รวมถึงคำสุภาพที่ใช้กับสุภาพชนทั่วไป ซึ่งควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล

๑. คำราชาศัพท์ที่ใช้สำหรับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์วานวงศ์ จะต่างกันตามลำดับชั้น

คำสามัญ	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
ให้	พระราชทาน	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ - สมเด็จพระบรม - สมเด็จพระเจ้าฟ้า
	ประทาน	- พระองค์เจ้า - หม่อมเจ้า
ไป	เสด็จพระราชดำเนิน	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ - สมเด็จพระบรม
	เสด็จ	- สมเด็จพระเจ้าฟ้า - พระองค์เจ้า - หม่อมเจ้า
ตาย	สวรรคต , เสด็จสวรรคต	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	ทิวงคต , เสด็จทิวงคต	- สมเด็จพระบรม
	สิ้นพระชนม์	- สมเด็จพระเจ้าฟ้า - พระองค์เจ้า
	สิ้นชีพิตักษัย	- หม่อมเจ้า
อายุ	พระชนมพรรษา...พรรษา	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	พระชนมายุ...พรรษา	- สมเด็จพระบรม
	พระชันษา...ปี	- สมเด็จพระเจ้าฟ้า - พระองค์เจ้า
	ชันษา...ปี	- หม่อมเจ้า
คำพูด	พระราชดำรัส , พระราชกระแส	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ - สมเด็จพระบรม
	พระดำรัส , รับสั่ง	- สมเด็จพระเจ้าฟ้า - พระองค์เจ้า
	รับสั่ง	- หม่อมเจ้า
คำสอน	พระบรมราโชวาท	- พระมหากษัตริย์ , สมเด็จพระบรมราชินีนาถ
	พระราโชวาท	- สมเด็จพระบรม
	พระโอวาท	- สมเด็จพระเจ้าฟ้า - พระองค์เจ้า
	โอวาท	- หม่อมเจ้า

การใช้คำว่า “บรม”

ใช้คำว่า “บรม” หน้านามหรือกริยาเฉพาะกับพระมหากษัตริย์เท่านั้น เมื่อใช้กับพระราชินี ให้ตัดคำว่า “บรม” ออก เช่น พระบรมราชโองการ หากใช้กับพระราชินี เช่น พระราชโองการ

การใช้คำว่า “ทรง”

๑. ใช้คำหน้านามและคำกริยาทั่วไป เพื่อให้เป็นคำกริยาราชศัพท์ เช่น
 - ทรงขลุ่ย แปลว่า เป่าขลุ่ย - ทรงกีฬา แปลว่า เล่นกีฬา
๒. ใช้หน้าคำนามราชศัพท์ เพื่อให้เป็นกริยาราชศัพท์ เช่น
 - ทรงพระโอสถ แปลว่า กินยา - ทรงพระประวร แปลว่า ป่วย
๓. ห้ามใช้ทรงนำหน้ากริยาราชศัพท์ ได้แก่ เสด็จ ทอดพระเนตร เสวย บรรทม โปรด ตรัส ยกเว้น คำว่า ผนวช ใช้ว่า ทรงผนวช ได้

๒. คำที่ใช้สำหรับพระสงฆ์ แบ่งเป็น

- คำสรรพนามบุรุษที่ ๑, ๒ และ ๓ ตามระดับชั้นของพระสงฆ์
- คำทั่วไปที่เป็นคำเฉพาะสำหรับพระสงฆ์ เช่น จำวัด นิมนต์ อาพาธ สรงน้ำ มรณภาพ

๓. คำที่ใช้กับบุคคลทั่วไป คือ คำสุภาพ มีลักษณะดังนี้

- ไม่เป็นคำหยาบ
- ไม่ใช่คำอุทานที่แข็งกระด้างหรือเป็นคำห้วน ๆ
- ควรเป็นคำที่แสดงถึงความเคารพหรือให้เกียรติผู้อื่น

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเติมคำราชศัพท์ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

คำที่ใช้กับพระภิกษุ

อาบน้ำ =

รับประทาน =

นอน =

โกนผม =

ถวาย =

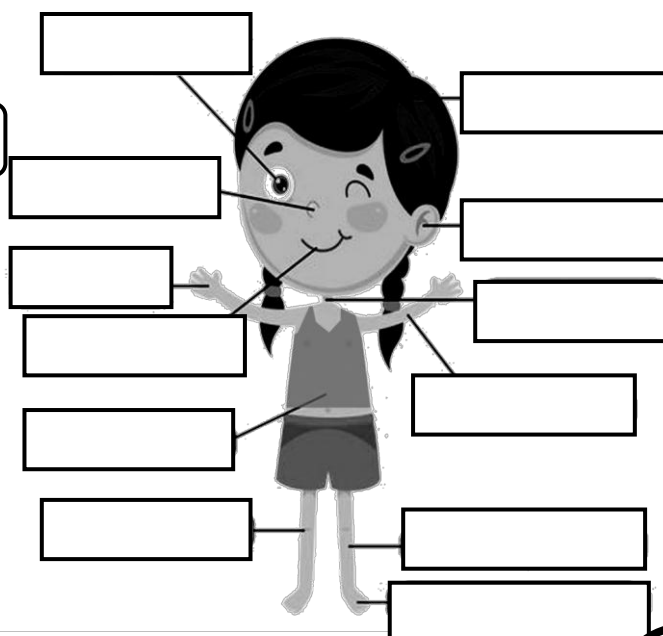
สวดมนต์ =

เชิญ =

ไหว้ =

คำราชศัพท์ หมวดร่างกาย

ระดับภาษา

ระดับภาษา หมายถึง การใช้ภาษาให้ถูกต้องสัมพันธ์กับบุคคล โอกาส และกาลเทศะ ระดับของภาษาที่นิยมแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

๑. ภาษาทางการ คือ ภาษาที่มีระเบียบแบบแผน มีศัพท์เทคนิคหรือศัพท์วิชาการปะปน มักใช้เขียนตำรา ติดต่อราชการ

๒. ภาษากึ่งทางการ คือ ภาษาที่ไม่เป็นทางการมากนัก มีศัพท์วิชาการเท่าที่จำเป็น มักใช้ในการอภิปราย การเขียนข่าว เรื่องสั้น การกล่าวคำปราศรัย

๓. ภาษาไม่เป็นทางการหรือภาษาปาก คือ ภาษาที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน มักใช้สนทนา ระหว่างคนคุ้นเคย

ภาษาพูดและภาษาเขียน

ภาษาพูด มักไม่มีระเบียบแบบแผน ไม่เคร่งครัดในการใช้ถ้อยคำ มุ่งเข้าใจอย่างรวดเร็วและเป็นกันเอง

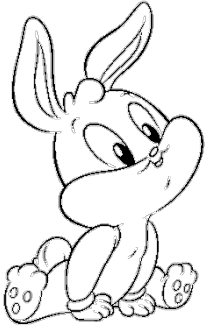
ภาษาเขียน เป็นภาษาที่เคร่งครัดต่อการใช้ถ้อยคำ ต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเปลี่ยนภาษาพูดให้เป็นภาษาเขียน

ภาษาพูด	ภาษาเขียน
๑. คุณครูปล่อยให้นักเรียนไปกินน้ำ	
๒. พ่อของสมโชคเป็นหมอสัตว์	
๓. หวานใจขึ้นรถเมล์ไปโคราช	
๔. ผัดกะเพราเป็นเมนูยอดฮิต	
๕. ต้นหอมปูดหัวรู้สึกเจ็บคอและมีเสลด	
๖. เขาทำงานหนัก โดยไม่รู้ลึกซึ้งถึงงาน	
๗. เด็กชายกฤตเป็นเด็กกำพร้าเลยต้องมาพักพิงอยู่กับญาติคนนึง	
๘. ชาญชัยจะไปประชุมที่เมืองนอกในเดือนหน้า	
๙. ตำรวจมีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน	
๑๐. ฉันทำงานทุกอย่าง เพื่อขอขมาบุญคุณญาติที่อุปการะ	

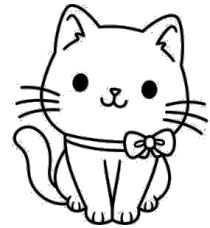

คำที่มาจาก ภาษาต่างประเทศ

คำไทยแท้ คือ คำภาษาไทยดั้งเดิม ใช้ตัวสะกดตรงตามมาตรา มีรูปวรรณยุกต์กำกับเพื่อเปลี่ยนความหมายของคำ ไม่นิยมใช้ตัวการ์นต์และคำควบกล้ำ และใช้สระ “ไ” (ไ้ม้วน) ๒๐ คำ

****ยกเว้น**

ฆ่า เขี่ยน ระฆัง ข้อง ตะเฆ่ ใหญ่ หล้า เฒ่า ณ ธ ธง เจอ
ล้าเกา ภาย เสร้า คึก ศอก ศอ ศก

ภาษาบาลีและสันสกฤต มีลักษณะดังนี้

๑. เป็นคำหลายพยางค์
๒. ตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา
๓. นิยมใช้ตัวการ์นต์
๔. ประสมด้วยพยัญชนะ ข ฉ ณ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ธ ภ ศ ษ ฬ
๕. เป็นคำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัว แต่ออกเสียงตัวเดียว

ภาษาเขมร มีลักษณะดังนี้

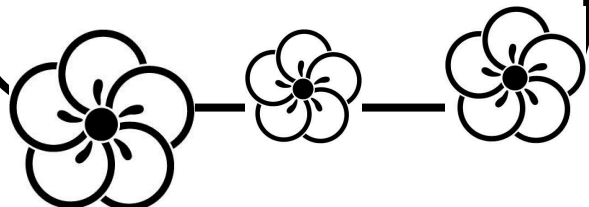
๑. สะกดด้วย จ ญ ร ล เช่น เผล็จ บำเพ็ญ กำธร
๒. เป็นคำควบกล้ำ เช่น ไกร ขลัง ปรง
๓. มักขึ้นต้นด้วยคำว่า บัง บัน บำ บรร
๔. นิยมใช้อักษรนำ เช่น สนุก สนาน เสด็จ ถนน เฉลียว เป็นต้น
๕. มักแผลงคำได้ เช่น ข แผลงเป็น กระ เช่น ขดาน เป็น กระดาน ขจอก เป็น กระจอก

ภาษาอังกฤษ แบ่งออกเป็น ๓ วิธี คือ

๑. การแปลศัพท์ เป็นการยืมคำที่เราไม่เคยมีหรือไม่เคยรู้จักมาแปลเพื่อใช้สื่อสาร
๒. การบัญญัติศัพท์ เป็นการยืมคำจากภาษาอังกฤษมาสร้างเป็นคำใหม่ เพื่อใช้สื่อสาร
๓. การทับศัพท์เป็นวิธีการยืมคำมาใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยการถ่ายเสียง และถอดอักษร

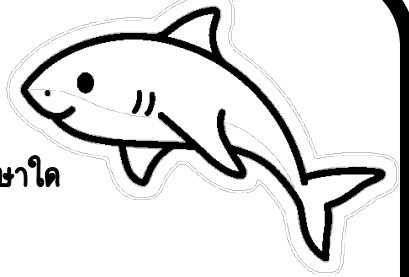
ภาษาจีน มีลักษณะดังนี้

๑. มักพยัญชนะต้น คือ ก จ ต ฉ ห ฮ ซ เช่น ก๋วยเตี๋ยว เต้าฮวย โจ๊ก
๒. มักใช้วรรณยุกต์ ต่รี จัตวา เช่น เจาก๊วย
๓. ไม่นิยมใช้ตัวการ์นต์
๔. ส่วนใหญ่เป็นชื่ออาหาร

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนบอกว่าคำดังต่อไปนี้ เป็นคำที่มาจากภาษาใด

ถนน	แซนด์วิช	ใหม่	เปาะเปี๊ยะ	ปราชญ์
สแต็ก	เสต็จ	ไอศกรีม	ซูป	เงากวีย
ยี่ห้อ	เล่น	พยากรณ์	มอง	กำจัด
ขจี	เซลย	แสตมป์	เที้ยว	แฮก๊ิน
จับฉ่าย	ราษฎร	กฤษร	โลหิต	นอน

คำไทยแท้	จีน	บาลี-สันสกฤต	เขมร	อังกฤษ
.....				
.....				
.....				
.....				
.....				

ลักษณะของประโยค

ลักษณะของประโยคแบ่งตามโครงสร้างได้ ๓ ชนิด ได้แก่

๑. **ประโยคสามัญ** คือ ประโยคที่กล่าวถึงสิ่งใด สิ่งหนึ่งเพียงสิ่งเดียว และสิ่งนั้นแสดงกิริยาอาการหรืออยู่ในสภาพเดียว เช่น ลมพัดแรง สุนัขกัดไก่

๒. **ประโยครวม** คือ ประโยคที่มีประโยคสามัญมารวมกัน ๒ ประโยคขึ้นไป โดยมีคำเชื่อมประโยค เพื่อให้มีใจความต่อเนื่องเป็นประโยคเดียวกัน มี ๔ ประเภท ได้แก่

๒.๑ **ประโยคที่มีความคล้อยตามกัน** คำเชื่อมที่ใช้ คือ และ , ทั้ง...และ , พอ...ก็ เช่น

- น้องหิวผม
- น้องร้องเพลง

นำ ๒ ประโยคมารวมกันจะได้ น้องหิวผมและร้องเพลง

๒.๒ **ประโยคที่มีความขัดแย้งกัน** คำเชื่อมที่ใช้ คือ แต่ , กว่า...ก็ , ถึง...ก็ เช่น

- ฉันชอบภาษาไทย
- น้องชอบคณิตศาสตร์

นำ ๒ ประโยคมารวมกันจะได้ ฉันชอบภาษาไทยแต่น้องชอบวิชาคณิตศาสตร์

๒.๓ **ประโยคที่มีความให้เลือก** คำเชื่อมที่ใช้ คือ หรือ , ไม่...ก็ เช่น

- เธอต้องการชา
- เธอต้องการกาแฟ

นำ ๒ ประโยคมารวมกันจะได้ เธอต้องการชาหรือกาแฟ

๒.๔ **ประโยคที่มีความเป็นเหตุเป็นผลกัน** คำที่ใช้เชื่อม คือ จึง , เพราะ...จึง , ฉะนั้น...จึง เช่น

- เขาทุจริตในการสอบ
- เขาถูกปรับตกทุกวิชา

นำ ๒ ประโยคมารวมกันจะได้ เขาทุจริตในการสอบจึงถูกปรับตกทุกวิชา

๓. **ประโยคซ้อน** คือ ประโยคที่มีใจความสำคัญเป็นประโยคหลัก และมีประโยคย่อยแทรกอยู่ด้วยประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายนามหรือขยายกริยาในประโยคหลัก สันธานที่ใช้เชื่อม คือ ที่ , ซึ่ง , อัน , เมื่อ , ผู้ , ย่อม เช่น

- ฉันอาศัยบ้านซึ่งอยู่บนภูเขา
- คนทำดีย่อมได้รับผลดี

แบบฝึกหัด

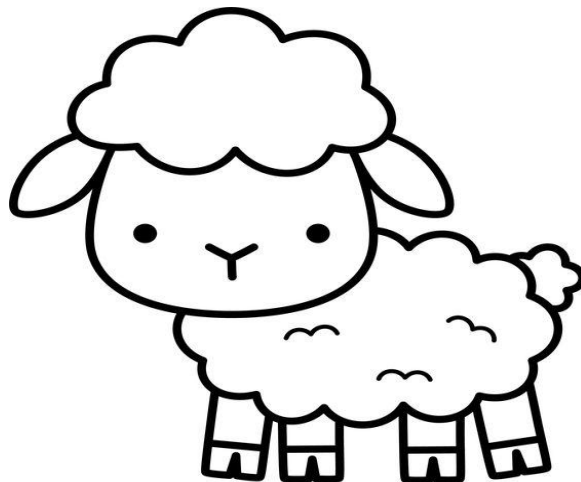
ให้นักเรียนบอกลักษณะประโยคที่กำหนดให้ โดยเขียนพยัญชนะ ก. - ค.
ลงในท้ายประโยค

ก. ประโยคสามัญ

ข. ประโยครวม

ค. ประโยคซ้อน

-
๑. เด็กคนนั้นกินข้าวจุ
 ๒. ฉันและน้องชอบเล่นกีฬา
 ๓. ฟ้าทลายโจรเป็นสมุนไพรที่มีรสชาติดม
 ๔. น้อยชอบกินพิซซ่าแต่นวลชอบกินข้าวผัด
 ๕. นักเรียนที่ตั้งใจเรียนจะทำข้อสอบได้ดี
 ๖. นีวยากจะเป็นนักร้องหรืออยากจะเป็นนักกีฬา
 ๗. ปลาทองว่ายน้ำอยู่ในตู้ปลา
 ๘. เขาเรียนเก่งเพราะตั้งใจเรียน
 ๙. ต้นข้าวหัวเราะ
 ๑๐. ก้องคุยกับกล้า

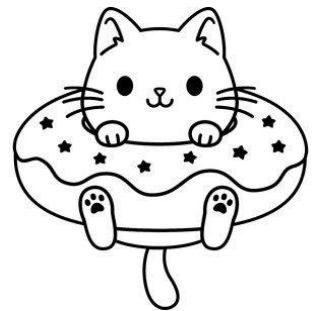
บทร้อยกรอง

กลอนแปด คือ คำประพันธ์ชนิดหนึ่งที่มีความนิยมนำมาใช้ เพราะเป็นร้อยกรองชนิดที่มีความเรียบง่าย ทั้งในด้านการสื่อความหมายและมีความไพเราะ

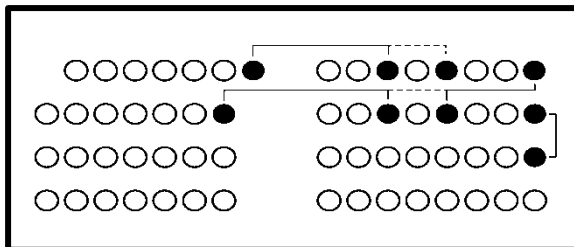
ลักษณะบังคับของกลอนแปด

๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาทมี ๒ วรรค วรรคละ ๘ คำ (อาจจะเป็น ๗ หรือ ๙ คำก็ได้)

ชื่อวรรค	เสียงที่กำหนดท้ายวรรค
สลบ	ให้ใช้ได้ทุกเสียง ไม่นิยมสามัญ
รับ	ให้ใช้เสียงจัตวา ห้ามสามัญกับตรี
รอง	ให้ใช้เสียงสามัญกับตรี
ส่ง	ให้ใช้เสียงสามัญ ห้ามเสียงจัตวา

แผนผัง

ตัวอย่าง

บัดเดียดัง/ห่างแห่ง/วังเวงแว่ว
เห็นโยคี/ขีรุง/พุ่งออกมา
แล้วสอนว่า/อย่าไว้/ใจมนุษย์
ถึงเถาวัลย์/พันเกี่ยว/ที่เลี้ยวลด

สะดุ้งแล้ว/เหลียวแล/ชะงัดหา
ประคองพา/ขึ้นไปจน/บนบรรพต
มันแสนสุด/ลึกล้ำ/เหลือกำหนด
ก็ไม่ผิด/เหมือนหนึ่งใน/น้ำใจคน

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนโยงเส้นคำสัมผัสระหว่างวรรคของกลอนแปดต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. บัดเดียดังห่างแห่งวังเวงแว่ว
คำสัมผัสระหว่างวรรคคือ.....
๒. นางกอดจูบลูบหลังแล้วสั่งสอน
คำสัมผัสระหว่างวรรคคือ.....
๓. เมื่อทำการสิ่งใดด้วยใจรัก
ถึงงานหนักก็เบาลงแล้วครึ่งหนึ่ง
คำสัมผัสระหว่างวรรคคือ.....
๔. เมื่อสุขหอมหวานจึงควรหล่น
อยู่กับต้นอย่าให้พรางไปจากที่
คำสัมผัสระหว่างวรรคคือ.....
๕. เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง
เหมือนหนึ่งยุงมีดีที่แววขน
คำสัมผัสระหว่างวรรคคือ.....

กลอนหก คือ คำประพันธ์ที่มีลักษณะคล้ายกลอนแปด แต่ลดจำนวนคำในแต่ละวรรค เหลือหกคำ และอาจมีคำสัมผัสไม่ตรงตามแผนผัง จึงไม่ค่อยนิยมแต่งกัน

ลักษณะบังคับของกลอนหก

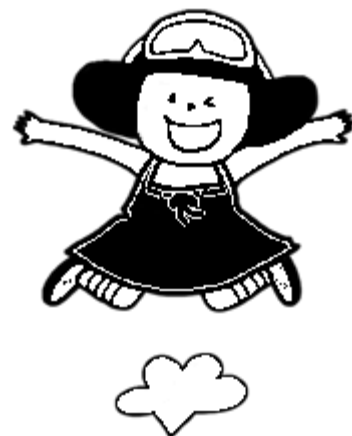
๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาทมี ๒ วรรค วรรคละ ๖ คำ

การสัมผัส

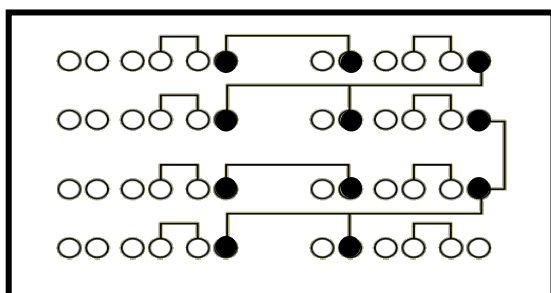
คำสุดท้ายของวรรคสลับ สัมผัสกับคำที่ ๒ หรือ ๔ ของวรรครับ

คำสุดท้ายของวรรครับ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรครอง

คำสุดท้ายของวรรครอง สัมผัสกับคำที่ ๒ หรือ ๔ ของวรรคส่ง

แผนผัง

ตัวอย่าง

วอนนาง/พลงเพ่ง/เล็งพักตร์	เหตรัก/ให้ร้อน/ถอนจิต
เพียงเพลิง/เร้งไล่/ไกลชุด	ยิ่งคิด/ยิ่งคร้าม/ขามนักร
วาจา/บงอร/วอนว่า	นัยนา/ตองค์/ทรงศักดิ์
พจนนาง/แพนตร/นงลักษณ์	ยิ่งชม/ยิ่งชก/ให้ร้าย

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเรียงข้อความที่กำหนดให้ ให้เป็นกลอนหก

๑. เจ้าพระยาพาชาวไทย ปิงวังยม่านสี่สาย รวมใจให้เป็นหนึ่งเดียว กลับกลายเป็นแม่น้ำใหญ่

.....

.....

๒. ต่างมีสุขล้ำสำราญ วันหนึ่งสากลย์คนธรรพ์ เป็นที่เหิมเหมเปรมปรี พร้อมกันสังคีตดีดสี

.....

.....

๓. ไม่มีขังมีแต่รัก รักพ่อรักแม่จีรัง ออกหักก็บอกว่าขัง ยามรักก็บอกว่ารัก

.....

.....

สำนวนไทย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงเป็นข้อความหรือคำพูดที่เป็นชั้นเชิง ไม่ตรงตามรูปแบบภาษา มีลักษณะเฉพาะตัวและมีความหมายเป็นนัยแฝงอยู่ เช่น เกลือจิ้มเกลือ สู้ยิบตา

คำพังเพย หมายถึง การกล่าวเปรียบเทียบ (อุปมา) ต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น แก่งเท่าหาเสี้ยน ปิดทองหลังพระ

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวแนะนำสั่งสอน เตือนสติด้วยหลักความจริง มักเป็นคำคล้องจอง เช่น กงเกวียนกำเกวียน คดในข้องอในกระดูก

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนนำสำนวน คำพังเพย และสุภาษิตต่อไปนี้ เติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องตรงความหมาย

ไม่ซังกัดไม้ซุง

สูกเอาเผากิน

เตี้ยอุ่มค่อม

เส้นผมบังภูเขา

แจ่งสี่เบี้ย

กินน้ำเห็นปลิง

วัวลืมหิน

กระต่ายตื่นตูม

ป็นน้ำเป็นตัว

ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่

เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน

วัวหายล้อมคอก

๑. กำลังของเราน้อยจะไปสู้เขาไหวหรือ มันเข้าทำนอง.....นะเพื่อน
๒. แยมเป็นคนฉลาด บอกเขาสั้น ๆ เขาก็ทำตามได้ ไม่ต้อง.....หรอก
๓. ข้อสอบนี้ดูดี ๆ แล้วไม่ยากเลย ตัวเลือกมันลวงอยู่นิดเดียว พอครูเฉลยแล้วต้องร้องอ้อนี่มัน.....แท้ ๆ
๔. เหตุการณ์ยังไม่เกิดขึ้นอย่าทำตัวเป็น.....ไปเลย
๕. นภาเป็นลูกชาวไร่ชาวนามาก่อน แต่กลับถูกกำพืดของตัวเอง แบบนี้เข้าทำนอง.....
๖. เขาทั้งสองต่างประสบปัญหาเรื่องเดียวกัน หากเข้ามาช่วยเหลือกันก็เท่ากับ.....
๗. สองคนนี้เขารู้เล่ห์เหลี่ยมของกันและกันมันก็เหมือน.....นั่นแหละ
๘. คุณสมชาย โครงการนี้ผมลงทุนไปหลายสิบล้าน คุณจะทำแบบ.....เหมือนอย่างที่ผ่านมาไม่ได้
๙. ฉันตั้งใจทำขนมหม้อแกงไปให้คุณยายทาน แต่เพิ่งมารู้ว่าท่านทำขนมนี้อร่อยมากฉัน.....แท้ ๆ เลย
๑๐. ฉันก็อยากเลือกเขาเป็นหัวหน้านะ แต่ได้ยินข่าวมาว่าเขาเคยโกงเงินบริษัทมาก่อนฉันเลยรู้สึกเหมือน.....อย่างนั้นแหละ

คำไวพจน์

คำไวพจน์ (คำพ้องความหมาย) คือ คำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาก

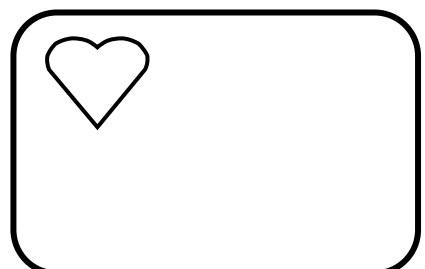
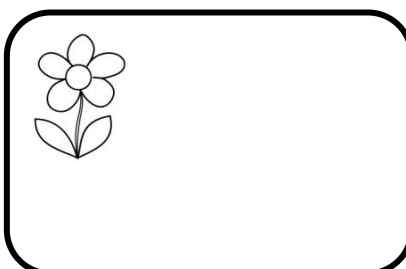
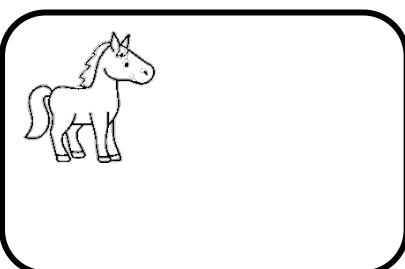
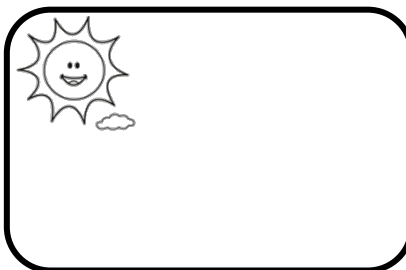
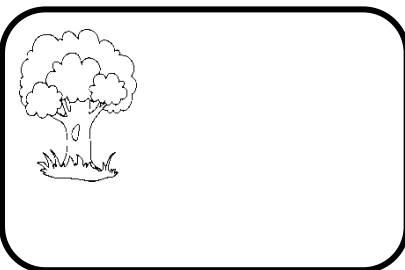
ตัวอย่างคำไวพจน์

ความหมาย	คำ
ผู้หญิง	กัลยา สตรี นงราม บังอร นงคราญ นารี
แผ่นดิน	พสุธา หล้า ปถพี ธรณี พิกพ ธารตรี
ดอกบัว	อุบล บงกช ประทุม จงกล บุษกร ปัทมา
ดวงจันทร์	แข บุหรีน มาส ศศิธร เดือน แฉก
นก	ปักษา วิหค สกุนา ทวีข บุหรัง สกุนี
ช้าง	กฤษร คชสาร คชา ไอยรา หัตถิ คเชนทร์
ป่า	ดง พนา ไพรวัน วนาลี ไพรสณฑ์ พง
แม่น้ำ	คงคา สินธุ สาคร นที สมุทร อุทก
ท้องฟ้า	อัมพร เวหา โทยม หาว นภา ทิฆัมพร
เมือง	ธานีนท์ นคร นครเศ พารา ธาณี บุรี

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนหาคำไวพจน์จากภาพต่อไปนี้ โดยเขียนภาพละ ๕ คำขึ้นไป

การแสดงความคิดเห็นจาก วรรณคดีและวรรณกรรม

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การอธิบายขยายความรู้ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างมีเหตุผล
หลักการการแสดงความคิดเห็น

๑. อ่านวรรณคดีหรือวรรณกรรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้
๒. หาข้อเท็จจริงของเรื่อง และแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วเขียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

เรื่อง ลิงน้อยยอดกตัญญู

ณ ป่าแห่งหนึ่งซึ่งมีสัตว์หลากหลายทั้ง ช้าง ม้า วัว ควาย ฯลฯ สัตว์ต่าง ๆ ในป่าแห่งนี้อยู่กันอย่างมีความสุข
รวมทั้งแม่ลิงกับลูกน้อยของมันด้วย

วันหนึ่งมีนายพรานใจร้ายออกมาล่าสัตว์ นายพรานเห็นแม่ลิงอุ้มลูกน้อยอยู่บนต้นไม้ก็รีบใช้ธนูยิงแม่ลิงเพื่อหวังจะจับ
ลูกลิงไปขาย ลูกธนูของนายพรานปักเข้าที่ขาของแม่ลิง แม่ลิงรู้สึกเจ็บปวดมาก แต่มันก็ผินใจพาลูกลิงวิ่งหนีไปได้สำเร็จ

นายพรานรู้สึกเสียดยิ่งนัก เขากลับบ้านด้วยความผิดหวัง แต่เมื่อไปถึงบ้านเขาก็ต้องรู้สึกตกใจมากเมื่อพบว่าลูกชาย
ของเขากำลังป่วยหนัก นายพรานเฝ้าดูแลลูกด้วยความรักและห่วงใยจนอาการดีขึ้น นายพรานนึกถึงแม่ลิงที่อุ้มลูกวิ่งหนีทั้ง ๆ
ที่ตัวเองบาดเจ็บ แม่ลิงคงจะรักลูกเหมือนที่นายพรานรัก นายพรานรู้สึกเสียใจมาก นายพรานบอกกับภรรยาว่าต่อไปเขาจะเลิก
ล่าสัตว์ ภรรยาของนายพรานเห็นด้วย เพราะนายพรานทำบาปมามากแล้ว

ส่วนแม่ลิงที่บาดเจ็บสาหัส มันพาลูกลิงไปฝากไว้กับสิงโตเจ้าป่า แม่ลิงบอกว่าตนเองคงจะตายในไม่ช้า ลิงน้อยร้องไห้
เพราะสงสารแม่ สิงโตให้กระต่ายไปเคาะไม้เรียกสัตว์ต่าง ๆ มาประชุมเพื่อหาวิธีรักษาแม่ลิง บรรดาสัตว์ที่มาถึงต่างก็บอก
ว่าอาการของแม่ลิงไม่สามารถรักษาได้ แต่ป่าเต่าบอกว่ายาของแม่เต่าที่อยู่ยอดเขาสามารถรักษาแม่ลิงได้ ลิงน้อยได้ยินดังนั้น
ก็พูดขึ้นว่า “ฉันจะไปหาแม่เต่า ถึงจะอันตรายแค่ไหนฉันก็จะไปเพื่อแม่ของฉัน” ถึงแม้ว่าสัตว์อื่น ๆ จะพยายามห้าม แต่
ลิงน้อยก็ยืนยันที่จะเสี่ยงอันตรายเพื่อไปนำยากลับมารักษาแม่ลิง

ลิงน้อยรีบวิ่งไปหาแม่เต่า ถึงแม้ว่าหนทางจะไกลแต่ลิงน้อยก็ไม่ย่อท้อ ระหว่างทางลิงน้อยพยายามคิดหาวิธีที่จะนำยา
มาจากแม่เต่า เสี่ยงของสัตว์ต่าง ๆ ที่แนะนำวิธีการให้กับลิงน้อยยังดังแว่วอยู่ในหู “แอบเอายาพิษให้นางกินสิ แอบขโมยสิ
พูดโกหกนางสิว่าจะให้สิ่งมีค่ากับนาง ลิงน้อยนึกถึงคำสอนของแม่ แม่ลิงเคยสอนว่าการทำร้ายผู้อื่น การลักขโมย และการพูด
โกหกเป็นสิ่งที่ไม่ดี ลิงน้อยตัดสินใจว่าจะให้ทุกอย่างที่แม่เต่าอยากได้เพื่อแลกกับยา

เมื่อลิงน้อยมาถึง มันก็รีบกล่าวสวัสดีแม่เต่าด้วยน้ำเสียงสุภาพ พร้อมกับเล่าเรื่องทุกอย่างให้ฟังแม่เต่าขอหัวใจของลิงน้อย
เพื่อแลกเปลี่ยนกับยา ลิงน้อยยินยอมมอบให้แม่เต่าเห็นความกตัญญูของลิงน้อยจึงไม่ทำร้ายลิงน้อยและมอบยาให้ พร้อมทั้งพา
ลิงน้อย ขึ้นไปกวาดมาหาแม่ เมื่อแม่ลิงได้กินยาก็หายเป็นปกติ ลิงน้อยกับแม่จึงอยู่กันอย่างมีความสุข

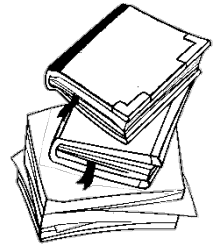
(ชาญศักดิ์ ลาหาญ, ๒๕๕๖)

๑. ลักษณะนิสัยของลิงน้อย.....

๒. พฤติกรรมของลิงน้อย.....

๓. คุณธรรมจากเรื่องที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง.....

คุณค่าของวรรณคดี และวรรณกรรม

วรรณกรรม คือ ผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากอารมณ์ ความรู้สึก และการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ
วรรณคดี คือ ผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีศิลปะในการประพันธ์ ให้คุณค่า
 ควรแก่การศึกษา มีการอ่านสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน

คุณค่าของวรรณคดี แบ่งออกได้ ดังนี้

๑. **คุณค่าด้านวรรณศิลป์** คือ กลวิธีการประพันธ์ที่ดีเยี่ยม

- การใช้โวหาร ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร
- การใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ อติพจน์ บุคคลวัต สัทพจน์ ฯลฯ
- การเล่นเสียง คือ การเลือกสรรคำที่มีเสียงสัมผัสกัน ได้แก่ การเล่นเสียงอักษร เล่นเสียงสระ

และเล่นเสียงวรรณยุกต์

๒. **คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม** จะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคม ขนบ ธรรมเนียมประเพณี
 ความเชื่อ วิถีการดำเนินชีวิต และค่านิยม

๓. **คุณค่าด้านปัญญา** การอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมจะทำให้ได้รับข้อคิดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคติธรรม
 คำสอนต่าง ๆ เช่น การศึกษาเล่าเรียน การรู้จักใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ความผิชอบชีวิต การประดิษฐ์สิ่งของ

๔. **คุณค่าทางอารมณ์** จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ
 ของตัวละคร ทั้งดีใจ เสียใจ โกรธ รัก กลัว เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามหรืออารมณ์สะท้อนใจ

แบบฝึกหัด

ให้นักเรียนเขียนตอบว่าบทร้อยกรองต่อไปนี้ ให้คุณค่าในด้านใด

“ท่านจงแบ่งปันเป็นหมู่เหล่า พากันเข้าป่าไผ่ไพศาล
 ตัดไม้ไผ่มาให้พอแรงการ แล้วจักสานรูปร่างอย่างชะลอม
 แต่ตาถี่ท่วงที่เหมือนกระจาด รูปขนาดกระบุงใบย่อม
 เอาขันยาภายในไว้ให้พร้อม ใช้กระออมนี้ตักกวารี”
 จากบทละครพูดคำกลอน เรื่อง พระร่วง

ยศศักดิ์จักเกิดด้วย บุญทำ
 ภัยเกิดเพื่อผลกรรม ก่อนให้
 ตีเตียนและจงจำ กรรมก่อน เองนา
 ใครจักเว้นแหว่ได้ ทัวท่องโลกา

คนใดไปเสพด้วย คนพาล
 จักทุกข์ทนเนนาน เน้นแท้
 ใครเสพท่วยทรงญาญ เปรมปราชญ์
 เสวยสุขล้ำเลิศแล เพราะได้สดับดี

จากโคลงโลกนิติ